HAYEF: Journal of Education, 23; 1-14

DOI: 10.5152/hayef.2026.26005

Received: January 15, 2026
Revision Requested: March 1, 2026
Last Revision Received: March 31, 2026
Accepted: April 17, 2026
Publication Date: September 11, 2026

HAYEF: Journal of Education

ARAŞTIRMA MAKALESI RESEARCH ARTICLE

Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği: Türkçe Uyarlama ve Psikometrik Özellikler

Büşra ÇELIKEL[1], Mine Canan DURMUŞOĞLU[2]

[1]Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye ,
[2]Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye

Bu konuda halihazırda bilinenler nelerdir?

- *Erken çocukluktaki bağlanma güvenliğinin niteliği, çocuğun gelişimi üzerinde uzun vadeli ve kritik sonuçlara yol açmaktadır. Hayatın ilerleyen yıllarında, güvenli bağlanan çocukların özgüven sahibi, tam potansiyelini kullanabilen ve duygusal açıdan sağlıklı; güvensiz bağlanan çocuklarınsa bilişsel, davranışsal, sosyal ve duygusal yönlerden problem yaşayan bireyler olmaları söz konusudur (Bowlby, 2012; Busch ve Lieberman, 2010; Granot ve Mayseless, 2001; Prior ve Glaser, 2006).*
- *Aile içinde güvenli bağlanma geliştiremeyen çocuklar için okul öncesi eğitim ortamları önemli bir telafi edici bağlam sunmaktadır. Nitelikli okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerle kurulan güvenli ilişkilerin, bu çocukların bağlanma deneyimlerini olumlu yönde destekleyebildiği ve gelişimsel açıdan koruyucu bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Cárcamo vd., 2016; Geoffroy vd., 2007).*
- *Bağlanma kuramının bazı yönlerinin evrensel olduğu kabul edilmekle birlikte (Cassidy vd., 2013; Mesman vd., 2016), bağlanma davranışlarının kültürel bağlama göre farklılaşabileceği de vurgulanmaktadır (Boyd ve*

Öz

Bu çalışmanın amacı, Almanya'da geliştirilen Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği'nin Türkiye'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Ölçek dört faktörden ve 36 maddeden oluşmaktadır. Orijinal ölçek 18–55 ay arasındaki çocuklar için geliştirilmiş olmakla birlikte, bu araştırmada yaş grubu genişletilerek 18–55 ve 56–72 ay arası çocuklar için uyarlama çalışması yapılmıştır. Tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 658 çocuk araştırmaya dâhil edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk kültüründe doğrulandığını göstermiştir. Farklı yaş grupları için yürütülen ölçme değişmezliği analizlerinde, ölçeğin karşılaştırılabilir ölçümler yaptığı bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığı genel ölçek için yüksek düzeyde bulunmuş (α = ,96), alt ölçekler içinse Cronbach alfa değerleri ,79 ile ,96 arasında değişmiştir. İç tutarlık güvenirliğine ek olarak, test-tekrar test güvenirliği, testi yarılama ve puanlayıcılar arası güvenirlik sonuçlarıyla ölçeğin güçlü psikometrik özelliklere sahip olduğu ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türk kültüründe okul öncesi dönemde bağlanma güvenliğini değerlendirmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, okul öncesi eğitim, bağlanma güvenliği, ölçek uyarlama, kültürlerarası değerlendirme

Scale for the Assessment of Attachment Security in Preschool Institutions: Turkish Adaptation and Psychometric Properties

Abstract

This study aims to adapt the Scale for the Assessment of Attachment Security in Preschool Institutions, developed in Germany, to Turkish culture and to investigate its psychometric properties. The scale consists of four factors and 36 items. Although the original scale was developed for children aged 18–55 months, the present study expanded the age group and adapted it for children aged 18–55 months and 56–72 months. This study included 658 children selected using strati- fied purposive sampling. The results of the confirmatory factor analysis revealed that the four-factor structure of the scale was validated in Turkish culture. Measurement invariance analyses conducted for different age groups revealed that the scale yielded comparable measurements. The internal consistency of the scale was determined to be high for the overall scale (α = .96), while Cronbach's alpha values for the subscales ranged from .79 to .96. In addition to internal consistency reliability, test–retest reliability, split-half reliability, and inter-rater reliability results demonstrated that the scale pos- sesses strong psychometric properties. The findings indicate that the scale is a valid and reliable measurement tool for assessing attachment security in the preschool period within Turkish culture.

Keywords: Early childhood, pre-school education, attachment security, scale adaptation, cross-cultural assessment

Giriş

Çocuğun kendisine ve dünyaya yönelik bakış açısının şekillenmesinde yakın çevresiyle kurduğu ilişkiler belirleyici bir rol oynamaktadır. Olumlu ilişkiler kurmak çocuğun benliğini ve dünyayı sevmesine katkı sağlamaktadır. İlişkilerde güvenli ve mutlu hissetmek yaşam doyumunun artmasını desteklemektedir. Hayat boyunca kurulacak tüm ilişkilerin temeli, erken çocukluk döneminde yapılanan bağlanma güvenliği ile atılmaktadır (Evirgen Geniş ve Gözün Kahraman, 2018; Nacar ve Gökkaya, 2019; Soysal vd., 2005; Yıldızhan, 2017). Erken çocukluk döneminde bağlanma, çocuğun birincil bakım vereniyle kurduğu güvene ve rahatlığa dayanan duygusal bağ olarak tanımlanmaktadır (Güvendeğer Doksat ve Demirci Çiftçi, 2016; Nacar ve Gökkaya, 2019; Yörükân, 2020).

Not: Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürütmekte olduğu doktora tezinden üretilmiş bir ön çalışmadır.

Corresponding Author: Büşra Çelikel
E-mail: busracelikel93@gmail.com

Cite this article as: Çelikel, B., & Durmuşoğlu, M. C. (2026). Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği: Türkçe uyarlama ve psikometrik özellikler. *HAYEF: Journal of Education*, 23, 0005, doi: 10.5152/hayef.2026.26005

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License
Available online at https://hayefjournal.org

Bee, 2009; Cárcamo vd., 2016; Shaver ve Mikulincer, 2010; Strand vd., 2019). Ölçek uyarlama çalışmaları, ölçülen niteliğin kültürlerarası benzer ve farklı yönlerinin ortaya koyulmasını ve çok kültürlü araştırmalar aracılığıyla araştırmacılar arasında iş birliği yapılmasını desteklemektedir (Borsa vd., 2012; Çapık vd., 2018).

Bu çalışma bu konuya ne ekliyor?

- *Bağlanma güvenliğinin çocuk gelişimi üzerindeki belirleyici rolü göz önünde bulundurulduğunda, bu yapının erken dönemde güvenilir biçimde ölçülmesi önem taşımaktadır. Bu çalışma, Almanya'da geliştirilen çok boyutlu, gözleme dayalı, kullanımı kolay ve kısa olan güncel bir bağlanma güvenliği ölçeğini Türkiye'ye uyarlayarak, okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir değerlendirme aracı sunmaktadır.*
- *Okul öncesi öğretmenlerinin bağlanma figürü rolünün giderek daha fazla vurgulanmasına karşın, Türkiye'de bağlanma güvenliği konusunda, öğretmen gözlemlerine dayanan ve öğretmeni bağlanma figürü rolüyle ele alan bir ölçme aracının bulunmadığı görülmektedir. Bu çalışma, öğretmenlerin çocukların bağlanma örüntülerini sistematik biçimde değerlendirmelerine ve buna uygun destekleyici etkileşimler geliştirilmesine olanak sağlaması yönünden alanda önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu araştırmada uyarlanan ölçeğin herhangi bir ek materyal gerektirmemesi, doldurmasının özgür bir ortamda, rahat ve kısa sürede olması, öğretmenlerin veya sınıfta çocuğu en az bir ay gözlemleme fırsatı bulan herhangi bir çocuk gelişimcinin, uzmanın, araştırmacının vb. ölçeği doldurabilmesi de güçlü özelliklerdir.*
- *Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması hem uygulama hem de araştırma açısından önemli bir katkı sunmaktadır. Ölçeğin geniş yaş aralığını (18–55 ve 56–72 ay) kapsaması hem boylamsal çalışmalarla gelişimsel süreçlerin izlenmesine hem de öğretmen-çocuk etkileşimi temelli müdahale çalışmalarında ön test–son test ölçümlerinde kullanılmasına imkân sağlamaktadır. Ayrıca, ölçeğin farklı kültürlerde geçerli ve güvenilir bulunması, kültürlerarası karşılaştırmalı araştırmalar için de önemli bir fırsat sunmaktadır.*

Bağlanma kuramına göre bağlanma figürü sadece anne olmak zorunda değildir. Çoğunlukla bu rolü anneler üstlenmektedir. Ancak baba, kardeş, büyük anne vb. gibi farklı kişiler de bağlanma figürü olabilmektedir. Bağlanma bir hiyerarşi içerisinde farklı kişilerle kurulabilmektedir (Bretherton, 1992). İlk yıllarda çocuk birincil bakım verene bağlanmakta, okul öncesi dönemde ise ikincil bağlanma figürü öğretmeni olabilmektedir (Keskin ve Çam, 2009). Son yıllarda araştırmalarda, okuldaki yetişkin-çocuk ilişkileri de bağlanma kapsamına dâhil edilmektedir. Bağlanma kuramı çocuk ve öğretmen ilişkisini anlamada bir rehber niteliği taşımaktadır (Verschueren ve Koomen, 2012, s. 205). Çocuğun bağlanma güvenliği bakım verenlere göre farklı stillerde olabilmektedir. Örneğin çocuk annesiyle güvenli, babasıyla ise güvensiz bağlanma stiline sahip olabilmektedir (Kodak ve Güzel, 2024). Ailelerinde güvenli bağlanamayan çocuklar için okul öncesi eğitim daha da kritik bir öneme sahiptir. Bu çocuklar; nitelikli, güvenli ve yüksek standartlara sahip okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenleriyle güvenli bağlanma kurabilmektedir (Cárcamo vd., 2016). Bu çocuklar için okul öncesi öğretmenleriyle girecekleri olumlu ve destekleyici ilişkiler telafi edici bir rol oynamaktadır (Geoffroy vd., 2007).

Çocukluktaki bağlanma güvenliğinin niteliği çocuğun gelişimi üzerinde ilerleyen yıllarda oldukça kritik sonuçlara yol açmaktadır. Hayatın ilerleyen yıllarında güvenli bağlanan çocuklar özgüven sahibi, tam potansiyelini kullanabilen ve duygusal açıdan sağlıklı; güvensiz bağlanan çocuklarsa bilişsel, davranışsal, sosyal ve duygusal yönlerden problem yaşayan bireyler olabilmektedir (Bowlby, 2012; Busch ve Lieberman, 2010; Granot ve Mayseless, 2001; Prior ve Glaser, 2006). Güvenli bağlanan çocuklar, güvensiz bağlanan çocuklardan daha iyi duygu düzenleme becerilerine (Ackerman ve Dozier, 2005; Brumariu, 2015; Goodall vd., 2012; Kullik ve Petermann, 2012; Roque vd., 2013; Şahin, 2015; Tulpar vd., 2019), daha iyi öz-düzenleme becerilerine (Bayındır ve Ural, 2019), daha çok olumlu duygu tecrübesine (Seligman, 2019) ve daha yüksek akademik başarıya (Ponitz vd., 2009) sahiptir. Güvensiz bağlanma, çocuklukta ortaya çıkan birçok psikolojik sorunun temelidir (Keskin ve Çam, 2009; Soysal vd., 2005). İlerleyen dönemlerde psikopatolojilerin ortaya çıkmaması adına, güvensiz bağlanma riski altındaki çocukların erken belirlenmesi kritiktir. Bağlanma güvenliği açısından risk altındaki çocuklar belirlenerek, bu çocuklara erken müdahale programı uygulanabilmektedir (Dozier vd., 2016).

Çocuklarda güvenli bağlanmanın desteklenmesi için öncelikle bağlanma güvenliğinin belirlenmesi ve bunun sonucunda çocuğun bağlanma stiline uygun eylemlerde bulunulması gerekmektedir. Bağlanma kuramını ortaya koyan Bowlby, gözlemlenebilen davranışları ele almıştır. Bağlanma güvenliği gözlemlenebilir, ölçülebilir ve değerlendirilebilir özelliktedir (Tüzün ve Sayar, 2006). Okul öncesi dönemde bağlanma güvenliğini değerlendirmeye yönelik araştırmaların çoğunluğu, öykü tamamlama teknikleri ya da uzun süreli gözlemler gerektiren yöntemlere dayanmaktadır. Cassidy (1988), Tamamlanmamış Oyuncak Bebek Ailesi Hikayeleri Ölçeği'ni geliştirmiştir. Seven ve Güngör Aytar (2010) bu ölçeği 67–74 ay grubundaki çocuklar için Türk kültürüne uyarlamıştır. Her biri yaklaşık üç dakikalık altı öyküden oluşan ölçek sonucunda güvenli, kaçınma ve düşmanca/olumsuz olmak üzere üç bağlanma güvenliğinden biri belirlenmektedir. Benzer şekilde okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma güvenliğini değerlendirmek için öykü anlatım tekniğine dayanan bir ölçek de Bretherton vd. (1990) tarafından geliştirilen Güvenli Yer Senaryoları Testi'dir. Bu ölçeği temel alan Granot ve Mayseless (2001) Oyuncak Öykü Tamamlama Testi'ni geliştirmiştir. Uluç (2005), Oyuncak Öykü Tamamlama Testi'ni 66–78 aylık çocuklar için Türk kültürüne uyarlamıştır. Ölçek çocuklara birebir uygulanmakta ve uygulamada ek materyal olarak oyuncak insanlar ve eşyalar kullanılmaktadır. Ölçek sonucunda bağlanma güvenliği; bağlanma, kaçınma ya da kaygı olarak belirlenmektedir. Sümer vd. (2009), yaş grubu 10–55 ay arasındaki çocuklar için Orijinal adı Attachment Q-Sort (AQS) (Waters, 1995) olan Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti'ni Türk kültürüne uyarlamıştır. Ölçek 90 maddeden oluşmaktadır ve çocukların ev ortamında yaklaşık üç saat gözlemlenmesiyle doldurulmaktadır. Ölçek; kaygıya karşı kararsızlık, yakınlığa karşı kaçınma ve amaca uygun ortaklık davranışında başarısızlık olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır. Cadman vd. (2018) tarafından geliştirilen ve orijinal adı Brief Attachment Scale-16 olan bir diğer ölçek, AQS'nin kısa bir versiyonu olarak tasarlanmıştır. Sümer vd. (2025) tarafından ölçek, Kısa Bağlanma Ölçeği-16 olarak 12–36 ay aralığındaki çocuklar için Türk kültürüne kazandırılmıştır. Ölçek birincil bağlanma figürüyle uyumlu etkileşim ve yakınlık arama olmak üzere sekizer maddelik iki faktörden oluşmaktadır. Ölçek, anne–çocuk etkileşimlerinin doğal ev ortamında gözlemlenmesiyle uygulanmaktadır. Wissink vd. (2015) tarafından, 2–5 yaş arasındaki çocukların bağlanma güvensizliğini değerlendirmek için geliştirilen Bağlanma Güvensizliği Tarama Envanteri, Acar ve Soydan (2023) tarafından 4–5 yaşındaki çocuklar için Türk kültürüne uyarlanmıştır. Ölçek değerlendirmesinde, kaçınmacı, kararsız/dirençli ve düzensiz bağlanma güvensizliği boyutlarına göre sonuç ortaya çıkmaktadır.

Alan yazında bulunan ölçeklerin değerli veriler sunduğu düşünülmekle birlikte; güncel, uygulama süresi kısa ve rahat olan, okul ortamındaki gözlemlere dayanan, öğretmenler tarafından doldurulabilen bir ölçeğin tamamlayıcı bir çalışma olarak literatüre kazandırılması gerekli görülmüştür. Bağlanma güvenliğini ölçerken göz önünde bulundurulması gereken bir nokta, çocukların yaşadıkları dünyanın geçmişten günümüze durmaksızın değişmekte ve gelişmekte olduğudur. Çevresel koşullarda özellikle son yıllarda yaşanan hızlı değişmeler göz önünde bulundurulduğunda, çocuklarda bağlanma güvenliğini ortaya koyacak ölçme araçlarının da güncel olması gerektiği oldukça açık bir gerçektir. Bu yönüyle araştırma kapsamında, okul öncesi eğitim alan çocuklarda bağlanma güvenliğine yönelik Almanya norm değerlerinin oluşturulduğu kapsamlı

bir projede geliştirilen güncel bir ölçme aracının (Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen, 2020a) Türk kültürüne kazandırılması önemlidir. Türkiye'de bağlanma güvenliği konusundaki ölçeklerin çoğunluğu zaman alan ve uzmanlık isteyen gözlemsel prosedürlere veya ebeveyn raporlarına dayanmaktadır. Alan yazın incelendiğinde, Türkiye'de 18–72 ay arasındaki çocukların bağlanma güvenliğini öğretmen gözlemlerine dayanarak ölçen bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu araştırmada uyarlanan ölçeğin herhangi bir ek materyal gerektirmemesi, doldurmasının özgür bir ortamda, rahat ve kısa sürede olması uygulama kolaylığı sağlayan güçlü yönlerdir. Ölçeği öğretmenlerin veya sınıfta çocuğu en az bir ay gözlemleme fırsatı bulan herhangi bir çocuk gelişimcinin, uzmanın, araştırmacının vb. doldurabilmesi de uygulamanın kolay yönlerinden biridir. Ölçek, okullarda yapılan rutin çocuk değerlendirmeleriyle birleştirilmeye uygundur. Okul öncesi eğitim ortamlarında öğretmenler, bu ölçekle çocukların bağlanma güvenliğini ortaya koyarak, çocuklarla etkileşimlerini onların ihtiyaçlarına göre düzenleme fırsatı yakalayabilecektir. Ölçeğin 18 aydan 72 aya kadar olan çocukları kapsayarak geniş yaş aralığında uygulama imkânı sunması da değerli görülmektedir. Bu sayede ölçeğin ileride boylamsal çalışmalarda kullanılabileceği düşünülmektedir.

Bağlanma kuramının evrensel ve kültürel bileşenleri dengeli şekilde bir aradadır (Mesman vd., 2016, s. 791, 808). Bununla birlikte, bazı araştırmacılar bağlanmanın tüm kültürlerde geçerli özelliklere sahip olduğunu vurgularken (Cassidy vd., 2013; Mesman vd., 2016), bazıları ise kültürün bağlanma üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır (Boyd ve Bee, 2009; Cárcamo vd., 2016; Shaver ve Mikulincer, 2010; Strand vd., 2019). Toplulukçu ve bireyci kültürler kendilerine özgü yapılarıyla birbirlerinden farklılaşmaktadır. Türkiye toplulukçu kültür yapısına sahipken, Almanya bireyci kültür yapısına sahiptir (Hofstede, 2001; Kağıtçıbaşı, 2012). Bağlanmanın farklı toplumlarda uygun şekilde ele alınabilmesi için kültürlerarası çalışmalar yapılması gerekmektedir (Shirvanian ve Michael, 2017). Bretherton, (1992)'a göre bağlanmaya kültürel bir bakış açısıyla yaklaşarak çeşitlilikleri ortaya koyabilmek adına bağlanma kuramını temel alan ve kültüre duyarlı ölçekler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırma kapsamında çocuklarda bağlanma güvenliğini ölçmek için bireyci Alman kültüründen toplulukçu Türk kültürüne bir ölçek uyarlanması, iki kültür arasında bağlanma konusunda yapılacak yeni araştırmaların da önünü açacaktır. Ölçek uyarlama çalışmaları, ölçülen niteliğin kültürlerarası benzer ve farklı yönlerinin ortaya koyulmasını ve çok kültürlü araştırmalar aracılığıyla araştırmacılar arasında iş birliği yapılmasını desteklemektedir (Borsa vd., 2012; Çapık vd., 2018).

Yöntem

Örneklem

Örneklem büyüklüğünü belirlemede kullanılacak istatistiksel analizlere göre çeşitli öneriler bulunmaktadır. Creswell (2012), araştırma çalışmalarında örneklem büyüklüğü için genel olarak yaklaşık 350 katılımcının yeterli olabileceğini belirtmekle birlikte bu sayının araştırmanın özelliklerine göre değişebileceğini ifade etmektedir (s. 146). Bir başka görüşte ise katılımcı sayısının madde sayısının en az 10 katı olması önerilmektedir (Kline, 1994). Bu doğrultuda 36 maddelik bir ölçek kullanılan bu araştırma için minimum örneklem büyüklüğü yaklaşık 360 olarak hesaplanmıştır. Bununla birlikte çalışmada örneklemin temsiliyet gücünü yüksek tutmak için araştırmaya 658 çocuk dâhil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini Ankara'daki resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan 18–72 aylık 658 çocuk oluşturmaktadır. Tüm çocuklar tipik gelişim göstermekte ve bilinen herhangi bir tanıları bulunmamaktadır. Çocukların yaş ortalaması 51 ay olup, 332'si (%50,46) kız, 326'sı (%49,54) erkektir.

Araştırmada farklı kurumsal bağlamların temsil edilmesini sağlamak amacıyla okul öncesi eğitim kurum türleri tabaka olarak belirlenmiştir. Bu nedenle örneklem belirleme süreci tabakalı amaçlı örnekleme türü kullanılarak planlanmıştır. Ancak veri toplama sürecinde kurumlara erişim büyük ölçüde kurum izinleri ve gönüllü katılım koşullarına bağlı olduğundan, her tabaka içerisindeki katılımcılara ulaşmada erişilebilirlik ve yönlendirme temelli yöntemlerden yararlanılmıştır. Tabakalı örnekleme, örneklemi oluşturan alt grupların da temsil edilmesi istendiğinde, rastgele veya amaçlı olarak kullanılabilmektedir (Teddlie ve Yu, 2007, ss. 79, 98). Tabakalı amaçlı örnekleme, evren içindeki önemli görülen belirli alt grupların özelliklerine göre gruplara veya kategorilere ayrılarak tabakalar oluşturmaktır (Nyimbili ve Nyimbili, 2024, s. 96). Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlardan araştırma izni kapsamında tabakalı amaçlı örnekleme ile belirlenen okullar araştırmaya dâhil edilirken, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na ve diğer kurumlara bağlı kreş ve gündüz bakımevlerinden ise kartopu örnekleme yöntemi aracılığıyla ulaşılan kurumlar çalışmaya dahil edilmiştir. Kartopu örnekleme, bu araştırmada hedeflenen kurum çeşitliliğinin sağlanmasıyla, her tabakadan veri toplanmasının mümkün kılınması adına, tabakalı amaçlı örneklemeyi desteklemek ve tamamlamak amacıyla kullanılmıştır. Araştırmalarda birden fazla örnekleme yöntemi birleştirilerek kullanılabilmektedir (Teddlie ve Yu, 2007). Kartopu örnekleme, araştırmanın başlangıcındaki katılımcıların araştırma ölçütlerine uygun yeni katılımcılar önermesi yoluyla örneklemin genişletilmesini sağlayan bir yöntemdir (Creswell, 2012; Nyimbili ve Nyimbili, 2024, s. 96). Araştırmaya, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı kreş ve gündüz bakımevlerinden 194, MEB bağımsız anaokullarından 157, MEB anasınıflarından 137, kurumlara bağlı kreş ve gündüz bakımevlerinden 104, özel okullardan 58, uluslararası elçilik okulundan 2, uygulama anaokulundan 1 çocuk katılmıştır. Araştırma örneklemine ulaşma konusunda TÜBİTAK 1002B 125K019 numaralı projenin desteği önemli bir rol oynamıştır.

Veri Toplama Araçları

Einschätzung der Bindungssicherheit in der Kita (EiBiS)

EiBiS, Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen (2020a) tarafından bağlanma güvenliğini okul öncesi eğitim kurumlarında değerlendirmek için geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesinde Almanya'nın on eyaletinde resmî ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan, basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen,18–55 aylık 1014 çocuktan veri toplanmıştır. Ölçek dört boyuttan oluşmaktadır. Her boyut ve o boyutun Cronbach alfa değerleri sırasıyla; a) yakınlaşmak isteme ve yakınlaşmaya izin verme (,787), b) sosyal açıdan zorlayıcı durumlarla başa çıkma (,846), c) yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci (,930), d) duygu ifade etme ve duygu düzenleme (,855) şeklindedir. Genel ölçeğin Cronbach alfa değeri ise ,939 olarak bulunmuştur. Yakınlaşmak isteme ve yakınlaşmaya izin verme boyutu, çocuğun fiziksel yakınlık isteğini ifade etmesi, fiziksel yakınlığa izin vermesi vb. gibi bilgileri ele alan 7 maddeden oluşmaktadır. Sosyal açıdan zorlayıcı durumlarla başa çıkma boyutu, çocuğun etkinlik geçişlerinde ve ayrılma durumlarında verdiği tepkiler gibi bilgileri içeren 10 maddeden oluşmaktadır. Yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci boyutu, çocuğun keşif desteği alması, bağımsız olarak yeniliklere yönelmesi gibi bilgileri içeren 13 maddeden oluşmaktadır. Duygu ifade etme ve duygu düzenleme boyutu, çocuğun yaşına uygun şekilde sakinleşebilmesi, duygularını ifade edebilmesi vb. gibi bilgileri içeren 6 maddeden oluşmaktadır. Madde analizinde ölçek maddelerinin ,277 ile ,763 arasında değer aldığı, 17. Madde (,277) hariç tüm maddelerin ,30'dan büyük olduğu görülmüştür. Kuramsal temele dayanarak bu maddenin silinmemesi kararı alındığı belirtilmiştir. Ölçeğin değerlendirici güvenilirliğinde çocuk başına iki ya da üç eğitimcinin ölçeği uygulaması sonucunda 267 veri elde edilmiş ve korelasyona bakılmıştır. İlk değerlendirmede her 123 çocuk için ikişer eğitimci ölçeği doldurmuş, toplam 246 veri toplanmış bu uygulamada Pearson korelasyon katsayısı ,377 bulunmuştur. Yine ilk değerlendirmede her 7 çocuk için üçer eğitimcinin ölçeği doldurması sonucunda 21 veri elde edilmiş ve

Pearson korelasyon katsayısı ,46 bulunmuştur. Katsayıların düşük bulunması nedeniyle iki eğitimcinin ölçek maddelerinin açıklamalarını okuyarak ölçeği 6 çocuk için doldurmaları istenmiş ve bu uygulamada ,855 korelasyon katsayısı bulunmuştur. Yapı geçerliliğinde ölçeğin madde puanlamalarının (düşük=0, 1 ve yüksek=4, 5) ve güvenli bağlanma, güvensiz kararsız, güvensiz kaçınan ve güvensiz dağınık bağlanma tiplerinin uygunluğuna ilişkin 10 uzmanın değerlendirmesi alınmıştır. Bir bağlanma türüne atamada uzmanlar arasında %100 anlaşmaya sahip olan maddeler kullanılmıştır. Bu model daha sonra bir küme analiziyle doğrulanmıştır. Ölçüt geçerliliğinde 39 çocuk için EiBiS'e ek olarak Attachment-Q-Sorts (Waters, 1995) doldurulmuştur. Attachment-Q-Sorts ile EiBiS genel ölçeği arasında ,234 olmak üzere anlamlı bir korelasyon bulunamamış, bu durum örneklem sayısının az olmasıyla açıklanmış, iki ölçeğin bağlanmanın farklı yönlerini ölçüyor olabileceği ve ölçekleri dolduran eğitimcilerle nitel görüşmeler yapılarak bunun sorgulanabileceği belirtilmiştir. EİBİS; 0 (neredeyse hiç) ile 5 (neredeyse her zaman) arasında derecelendirme yapılan likert tipi bir ölçme aracıdır. Her boyuttaki maddelerden elde edilen puanlara göre değerlendirme aşamasında; güvenli bağlanma, güvensiz kararsız bağlanma, güvensiz kaçınan bağlanma ve güvensiz dağınık bağlanma olmak üzere dört bağlanma türünden biri ortaya çıkmaktadır (Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen, 2020a; b). Ölçek bu araştırma kapsamında Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi (BAGDE) Ölçeği olarak Türk kültürüne uyarlanmıştır.

Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti (BDSS)

Orijinal adı Attachment Q-Sort (Waters, 1995) olan ölçeğin Sümer vd. (2009) tarafından yapılan Türk kültürüne uyarlama çalışmasında, yaşları 10 ay ile 55 ay arasında olan 48 kız ve 62 erkek çocuk olmak üzere 110 çocuk gözlemlenerek veri toplanmıştır. Ölçek, çocukların bağlanma davranışlarını ölçen 90 maddeden oluşmaktadır. Betimleyici istatistiklerde ölçek maddelerinin ortalama puanlarının 2,30 ile 7,54 arasında değiştiği bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda ölçeğin üç faktörlü yapısı ortaya çıkmıştır. Toplam varyansın %14,60'ını kaygıya karşı kararsızlık faktörünün, %10,30'unu yakınlığa karşı kaçınma faktörünün, %7'sini amaca uygun ortaklık davranışında başarısızlık faktörünün açıkladığı bulunmuştur. Cronbach Alfa değerleri kaygıya karşı kararsızlık için ,86, yakınlığa karşı kaçınma için ,87 ve amaca uygun ortaklık davranışında başarısızlık için ,80 bulunmuştur. Ölçeğin uygulama sürecinde, ölçeği dolduran araştırmacı çocuğun davranışlarını gözlemleyerek çocuğun "hiç yapmadığı", "orta sıklıkta yaptığı" ve "en sık yaptığı" davranışlarını üç grupta belirlemektedir. Ardından bu üç grup kendi içinde tekrar üçe ayrılarak 9 grup oluşturulmaktadır. 1. grup çocuğu hiç tanımlamayan özellikleri, 9. grup ise çocuğu en iyi tanımlayan özellikleri yansıtacak şekilde toplamda dokuz grup oluşmaktadır. Gruplar içinde, çocuğun "hiç yapmadığı" davranışları tanımlayan maddelere 1, 2 ya da 3 puan, "orta sıklıkta yaptığı" davranışları tanımlayan maddelere 4, 5 ya da 6 puan, "en sık yaptığı" davranışları tanımlayan maddelere ise 7, 8 ya da 9 puan verilmektedir. Ölçek maddeleri hangi grubun içinde yer aldıysa o grubun değeri madde puanını temsil etmektedir. En son aşamada her bir puan türünde 10'ar madde olacak şekilde, yani 1 puan alan 10 madde, 2 puan alan 10 madde … 9 puan alan 10 madde şeklinde, gruplama tamamlanmaktadır. Eğer grupların madde sayıları eşit dağılmadıysa kontrol edilip bazı maddelerin puanları en yakın olan puanla değiştirilmektedir. Değerlendirme sürecinde, elde edilen puanlar Waters (1995) tarafından belirtilen güvenli bağlanan çocuk ölçütüyle karşılaştırılmaktadır. Çocuğun elde ettiği puan ile Waters'ın (1995) tanımladığı güvenli bağlanan çocuğun puanı arasındaki korelasyon çocuğun güvenli bağlanma düzeyini ortaya koymaktadır. Bu korelasyon −1 ile +1 arasında değişmekte ve −1'e yakınsa güvensiz bağlanma, +1'e yakınsa güvenli bağlanma sonucu ortaya çıkmaktadır (Sümer vd., 2009). Bu ölçek, araştırmada ölçüt geçerliliği için öğretmenlerin 50 çocuğu gözlemleyerek doldurması ile kullanılmıştır. Ölçeği öğretmenlerin doldurabilmeleri konusunda, ölçeği kültürümüze kazandıran Prof. Dr. Nebi Sümer'den e-posta yoluyla uzman görüşü alınmış ve öğretmenlerin doldurması uygun görülmüştür.

Veri Toplama Süreci

Veri toplama süreci için araştırmacıların bağlı oldukları kurumların kurullarından, veri toplanacak okulların olduğu bölgenin yöneticilerinden, okul müdürlerinden, öğretmenlerden ve velilerden izin alınması gerekmektedir (Creswell, 2012). Veri toplama sürecinin ilk aşamasında ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması ve Türkiye'de kullanılması için orijinal ölçeği geliştiren araştırmacıdan yazılı izin alınmıştır. Ardından Hacettepe Üniversitesi Araştırma Etik Kurulu'ndan E-77278857-300-00003509842 sayılı ve 10 Mayıs 2024 tarihli etik kurul izni alınmıştır. Sonraki aşamalarda MEB, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve çalışmaya dâhil edilecek kreşlerin bağlı oldukları kurum izinleri alınmıştır. MEB izninde araştırmaya dahil edilecek okullar MEB tarafından bildirilmiştir. Diğer okul öncesi eğitim kurumları için araştırmacı rastgele örneklem tekniğiyle Ankara'nın farklı ilçelerindeki kreşleri gezerek araştırmayı tanıtmış, ardından araştırmayı kabul eden ve ilgi gösteren kurum yöneticilerinin kartopu örnekleme ile başka kreşlere yönlendirmesi sayesinde ulaşılan kreş sayısı artırılmıştır. Aynı zamanda araştırma bir TÜBİTAK (125K019) projesi olarak araştırmacı ve çevresindeki diğer bilim insanlarının sosyal medyalarında tanıtılmış ve ilgilenen öğretmenlerin kurumlarıyla iletişime geçilmiştir. Kurumlara etik kurul izin belgesi, ölçek uygulama yönergeleri, gönüllü katılım formları ve ölçekler gönderilmiştir. Çalışmada kullanılacak kişisel bilgi formları ve ölçekler çevrim içi anket bağlantısı şeklinde, çevrim içi bir mesajlaşma ve arama uygulaması ile bir e-posta uygulaması üzerinden öğretmenlere iletilerek veriler toplanmıştır. Çevrim içi anket ile ölçek uygulama esnasında öncelikle gönüllü katılım için gerekli bilgilendirme yapılmış, gönüllü katılım onaylandığı takdirde formda yer alan ölçek sorularına geçilebilmiştir. Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen (2020a), ölçeğin kapsamlı bir eğitime gerek kalmadan, ölçek çalışma notları ve madde açıklamaları okunarak güvenilir şekilde doldurulabileceğini belirtmektedir (s. 35). Bu bağlamda Türkçeye uyarlanan ölçek için bir ölçek uygulama yönergesi hazırlanmıştır. Bu yönerge içerisinde ölçeğin doldurulma şartlarına, nasıl doldurulacağına dair bilgiler ve açıklamalı ölçek maddeleri yer almaktadır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan ve ölçek uygulama yönergelerini okuyan öğretmenler, ölçek bağlantısının ilk sayfasındaki çocuklar için kişisel bilgi formunu ve sonraki 4 sayfasındaki, dört bölümden oluşan 36 maddelik ölçeği ortalama 10–15 dakika alacak bir süre içerisinde doldurmuşlardır. Ölçek uyarlama çalışması için ölçüt geçerliliğine bakabilmek adına Sümer vd., (2009) tarafından hazırlanan BDSS kullanılmıştır. BDSS ölçeğini kullanabilmek için Prof. Dr. Nebi Sümer'den e-posta yoluyla izin alınmıştır. BDSS'nin doldurulması için hem ebeveynlerin hem öğretmenlerin gönüllü katılım belgelerini imzalaması durumunda öğretmenlere söz konusu ölçek için hazırlanmış, içerisinde ölçek doldurma şartları ve uygulamaya dair bilgiler yer alan uygulama yönergesi ile açıklamalı ölçek maddeleri gönderilmiştir. Öğretmenler araştırmaya gönüllü olarak katılan ailelerin evinde yaklaşık iki saatlik bir ev gözleminin yanı sıra okul ortamında çocuğun ailesiyle olan etkileşimine yönelik gözlemlerini de kullanarak 90 maddelik ölçeği doldurmuştur. EiBiS El Kitabı'nın çevirisiyle başlayan dilsel ve kavramsal eşdeğerlik çalışmaları yaklaşık bir yıl sürmüştür. Veri toplama süreci 11 Mayıs 2024 tarihinde başlamış ve 17 Kasım 2025 tarihinde tamamlanmıştır. Ardından veriler analiz edilerek bulgular ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Tabakalı amaçlı örnekleme yöntemiyle, örnekleme tüm okul öncesi eğitim kurumu türleri dâhil edilmekle birlikte, veri toplamanın zorluğu nedeniyle tabakalamada oranlama yöntemine gidilememiştir. Ayrıca örneklemde sosyo-ekonomik duruma ilişkin bir ölçüt kullanılmamıştır. Sonraki

araştırmalarda tabakalı amaçlı örneklemede oranlama yöntemine gidilmesinin ve farklı sosyo-ekonomik düzeylere göre de çalışılmasının alana katkı sunacağı düşünülmektedir. Bunlara ek olarak araştırma, kesitsel bir çalışma olarak yürütülmüştür. Boylamsal çalışmalarla ölçeğin uyum göstergeleri ve gelişim açısından sürekliliği incelenebilir.

Bulgular

Dilsel ve Kavramsal Eşdeğerlilik Çalışmaları

Ölçeği Türkiye'de kullanabilmek için öncelikle Borsa vd.'nın (2012) ve Gjersing vd.'nın (2010) ölçek uyarlama süreci kriterleri dikkate alınmıştır. Buna göre, ölçeğin orijinaliyle anlamsal denkliğe sahip olacak şekilde kültüre uygun uyarlama süreci Şekil 1'de özetlenmiştir.

Ölçek uyarlama süreçlerinin ilk adımı orijinal ölçeği geliştiren kişi veya kişilerden izin alınmasıdır. Sonraki aşamada çeviri yapan kişilerin hem orijinal ölçeğin hem de uyarlama yapılan kültürün dil bilgisi ve psikolojik farklılıklarını göz önünde bulundurması gerekmektedir (International Test Commission, 2018). Bu gerekliliklere uygun olarak ilk adımda orijinal ölçeği geliştiren Prof. Dr. Klaus Fröhlich-Gildhoff'tan ölçeğin kullanılmasına izin veren imzalı belge alınmıştır. Ayrıca Fröhlich-Gildhoff bu araştırmayı desteklediğini ve önemli bulduğunu belirten bir destek mektubu göndermiştir. Sonrasında kültüre uygun çeviri sürecine geçilerek, birebir çeviri yapmak yerine, kültürel adaptasyonun ön planda olmasına ve tüm detayların gözden geçirilmesine dikkat edilmiştir. İlk aşamada ölçeği daha iyi anlayabilmek için 80 sayfalık EiBiS El Kitabı Almanca-Türkçe iki dilli bir erken çocukluk eğitimi bilim uzmanı ve araştırmanın birinci yazarı tarafından Zoom toplantılarıyla ortalama üç aylık sürede Türkçeye çevrilmiştir. Araştırmanın ikinci yazarı, çevrilen el kitabını akademik dil açısından incelemiş ve onaylamıştır. Bu el kitabından ölçeğe dair derinlemesine bilgiler edinilmiş, bu sayede ölçeğin geliştirilmesinde uygulanan tüm işlemler bu uyarlama çalışmasında birebir uygulanabilmiştir. Ardından ölçeğin çevirisi için sol tarafta Almanca maddelerin, sağ tarafta Türkçe çevirilerin yer aldığı formlar hazırlanmıştır. Ölçekteki maddeler ve maddelerin açıklamaları okul öncesi eğitimi alanından Almanca/Türkçe iki dilli üç katılımcı ve alan dışından bir yeminli tercüman tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Araştırmacılar bir Zoom toplantısı düzenleyerek, çeviriyi yapan katılımcılarla çevirileri karşılaştırıp çeviriye son halini vermiştir. Ardından Almanya'da erken çocukluk eğitiminde uzmanlığını yapmış, Türkçe ve Almanca olmak üzere iki dilli olan bir uzmanın çevirileri kontrol etmesi ve gerekli gördüğü düzeltmeleri yapması için ölçek uzmana gönderilmiştir. Araştırmacılar iki dilli alan uzmanıyla birlikte, yaklaşık 10 saat süren çevrim içi Zoom oturumlarında, ölçek maddelerini ve açıklamalarını birlikte inceleyerek düzeltmeler yapmışlardır. Son düzeltmeleri yapılan ölçeğin çevirisi, okul öncesi eğitim alanı içinden Almanca/Türkçe iki dilli bir başka okul öncesi öğretmeni tarafından Almancaya geri çevrilmiştir. Geri çevirinin orijinal ölçme aracıyla dil bakımından uyumluluğuna bakılmıştır. Bu aşamada iki sütunlu bir tabloda maddeler ve açıklamalarının geri çevirisi ile düzeltilmiş çevirisi karşılaştırılmış ve uyumlu olduğu bulunmuştur. Türkçeye çevrilen ölçek okul öncesi eğitimi alanında, bağlanma güvenliği konusunda uzman olan yedi öğretim üyesinin kontrolüne sunularak uzman görüşleri alınmıştır. Ayrıca, ölçeğin 56-72 aylık çocuklarda bağlanma güvenliğini değerlendirmek için uygunluğu konusunda ayrı uzman görüşleri alınmıştır. Bu uzman görüşlerine dayanarak, ölçeğin hedef yaş aralığı bu yaş grubunu da içerecek şekilde genişletilmiştir. Uzman görüşleri çerçevesinde düzenlenen ölçek, profesyonel düzeyde Almanca-Türkçe bilen iki alan uzmanı tarafından çevirinin uygunluğu açısından kontrol edilerek çevirinin uygunluğu puanlanmıştır. Bu aşamada 7 sütunlu bir tablo içerisinde en sol sütundan itibaren Almanca maddeler, Türkçe çevirisi, uygun değil (1), maddenin uygun şekle getirilmesi gerekir (2), uygun, ancak küçük değişiklikler gerekir (3), çok uygun (4), maddenin uygun şekle getirilmesi için öneriniz başlıkları yer almıştır. Uzmanlar çevirileri 0 ile 4 puan arasında değerlendirmişlerdir. Uzmanlardan biri otuz beş maddeye 4, bir maddeye 3 puan vermiş diğeri ise otuz bir maddeye 4, beş maddeye 3 puan vermiştir. Her iki uzmanın da 3 puan verdiği, ilk halinde "çocuk, diğer insanlara karşı ilgili ve duyarlı davranır" maddesi "çocuk, diğer insanlara karşı ilgi/sempati gösterir" olarak düzeltmiştir. İki madde "bakıcı" yerine "öğretmen", bir madde "pedagojik personel" yerine "öğretmen" ve bir madde "birincil bakıcı" yerine "birincil bağlanma figürü" olarak çevrildiği için 3 puan almıştır. Ancak bu maddelerde kültüre uygun çeviri yapılması nedeniyle değişikliğe gidilmemiştir. Ölçeğin son hali iki uzmana açıklamalar yazılarak yeniden gönderilmiş ve uzmanlardan uygun olduğuna dair onay alınmıştır. Ardından farklı kurum türlerinde çalışmakta olan ve farklı yaş gruplarına eğitim veren on üç okul öncesi öğretmenine ölçeğin anlaşılırlığına dair görüşlerini almak için bir çevrim içi anket bağlantısı gönderilmiştir. Bu formda her bir ölçek maddesi ve açıklamasının 1 ile 3 puan arasında puanlanması istenmiştir. Madde puanlarının anlamları "1 puan: Maddede ne söylenmek istediği açıklama okunsa bile anlaşılmamaktadır, 2 puan: Maddede ne söylenmek istendiği yeterince açık değildir, ancak maddeye yönelik açıklamayı okuduktan sonra anlaşılabilmektedir, 3 puan: Maddede ne söylenmek istendiği açık bir şekilde anlaşılmaktadır" şeklindedir. Her madde için öğretmenlerden

Şekil 1.
Ölçeği Türk Kültürüne Dil ve Kavram Açısından Uyarlama İşlemleri.

"1 puan" ya da "2 puan" seçeneğini seçmeleri durumunda maddeden ne anladıklarını ve maddenin düzeltilebilmesi adına önerilerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenlerin değerlendirmelerinde ölçek maddelerinin anlaşılır olduğu görülmüş sadece iki maddede basit kelime değişikliği yapılmıştır. Sonrasında ölçme değerlendirme bölümünden iki öğretim üyesinin ölçek geliştirme ve uyarlama kurallarına uygunluk bakımından uzman görüşü alınarak gereken basit düzenlemeler yapılmıştır. Son aşamada ölçek Türk dil kurallarına uygunluğu açısından bir Türkçe dil uzmanının kontrolüne sunulmuş ve Türk dil kurallarına uygun bulunmuştur. Ölçeğin Türk kültürüne uygun çevirisi uzman görüşleriyle okul öncesi eğitim alan yazınına, öğretmen görüşleriyle öğretmenlerin dil ve anlama seviyelerine, ölçme değerlendirme uzmanı görüşleriyle ölçek uyarlama kurallarına, Türkçe dil uzmanı görüşleriyle dil kurallarına ve Türk kültürüne uygun bulunarak ölçek son halini almıştır.

Türkçe ve Almanca Ölçek Formları Arasındaki Korelasyon

Bir ölçeğin orijinaliyle, uyarlamasının dilsel eş değerliğini değerlendirme yöntemlerinden biri her iki dilde de yetkin bir grup katılımcıyla ölçeğin iki farklı dildeki formlarını uygulamaktır. Buna göre, uygulayıcılardan biri orijinal ölçeği diğeri ise çevirisi yapılmış ölçeği aynı kişilere uygulamaktadır. Ölçeğin uygulandığı aynı kişilerden elde edilen puanlar istatistiksel olarak karşılaştırılarak çeviri geçerliliğine ilişkin bilgi edinilmektedir (Hambleton vd., 2005, s.123). Bu araştırmada, aynı sınıfta eğitim veren iki öğretmenden aynı çocuklar için bir öğretmenin Türkçe, diğer öğretmenin Almanca ölçeği doldurmasıyla ölçeğin dil geçerliliğine bakılmıştır. Aynı sınıfta birinin anadili Türkçe, diğerinin anadili Almanca olan iki öğretmen bulmakta oldukça zorluk yaşanmıştır. Sonuçta biri Türkçe diğeri Almanca konuşan 3 puanlayıcı çiftine (6 öğretmen) ulaşılabilmiştir. Öğretmenler çift olarak, aynı çocuklar için 8 Türkçe, 8 Almanca ölçek doldurmuştur. İlk puanlayıcı çifti 3 çocuğu puanlarken, ikinci puanlayıcı çifti 4 çocuğu puanlamış, son puanlayıcı çifti ise bir çocuğu puanlamıştır. Tüm çocuklar için hesaplanan Ortalama Quadratic Weighted Cohen's Kappa değeri 0,537 olarak bulunmuştur. Almanca-Türkçe puanlayıcı çiftleri arasında orta düzeyde uyum görülmüştür.

BAGDE Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikler

Uyarlanan ölçeğin boyutları ve maddelerinin kısaltılmış versiyonlarıyla tanımlayıcı istatistiklere bakılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler 18–55 ay ve 56–72 ay arası çocuklar için yapılmıştır. Madde numarasının yanında yazan r harfi, örneğin A6r, A7r, …B15r gibi, o maddenin ters puanlandığını belirtmektedir. Ters puanlamalar uygulayıcının dikkatini gerektirmekte ve bazı maddeler birbirini teyit eden nitelik taşımaktadır. Tablo 1, ölçeğin Türkçe formuna ilişkin her bir maddenin ortalama (M) ve standart sapma (SD) değerlerini sunmakta ve her bir alt boyut ile toplam ölçek için hesaplanan ortalama ve toplam puan değişkenlerine genel bir bakış sağlamaktadır.

BAGDE ölçeği dört boyutunun her biri için elde edilen tanımlayıcı istatistikler, maddelerin genel olarak yüksek puanlarla değerlendirildiğini göstermektedir (Tablo 1). Alt ölçeklerin ortalama değerleri 18–55 ay grubu için 3,75 ile 4,03 arasında değişirken, 56–72 ay grubu için 3,98 ile 4,17 arasında değişmektedir. Bu değerler gözlenen bağlanma davranışlarının çoğunlukla güvenli bağlanma örüntüsüne işaret ettiğini göstermektedir. Tüm alt ölçeklerde minimum değerlerin 18–55 ay grubu için 0'a yakın olması bazı çocuklarda ilgili davranışların neredeyse hiçbir zaman gözlemlenmediğini gösterirken; maksimum değerlerin 5 olması neredeyse her zaman gözlemlendiğini ve ölçeğin tüm yanıt aralığının etkin bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Diğer grup olan 56–72 ay arası için ise minimum değerler ölçekten ölçeğe farklılık göstermekle birlikte minimum değerin 0,57 ile 1,50 arasında değişmesi ve maksimum değerlerin ise 5 olması, bu grup için daha dar bir aralıkta puanlama yapıldığına işaret etmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak 18–55 ay grubu için ilk faktör haricinde standart sapmaların 56–72 ay grubuna göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Standart sapmaların özellikle bazı maddelerde yüksek olması (ör. B10r, B12r, C25, C27) davranışların çocuklar arasında daha geniş bir dağılım sergilediğini ve öğretmen değerlendirmelerinin çeşitlilik gösterdiğini göstermektedir.

Alt Ölçeklere Dair Yorumlar

A. Yakınlaşmak İsteme ve Yakınlaşmaya İzin Verme. Alt ölçeğin ortalama puanı 18–55 ay grubu için (M=4,03), 56–72 ay grubu için ise (M=3,98) bulunmuştur. Bu sonuçlar çocukların öğretmenle/bağlanma figürüyle fiziksel yakınlık ve etkileşim arayışının genellikle yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte yer alan ters maddeler (A6r, A7r) diğer maddelerle benzer dağılım göstermiş olup yapısal bütünlük desteklenmektedir.

B. Sosyal Açıdan Zorlayıcı Durumlarla Başa Çıkma. Alt ölçeğin 18–55 ay grubu için ortalama değeri (M=3,75), 56–72 ay grubu için ise ortalama değeri (M=4,16) bulunmuştur. Bu bulgu, sosyal stres içeren durumlarda çocukların genel olarak uyumlu tepkiler sergilediğini düşündürmektedir. BAGDE ölçeğinde yer alan alt ölçekler için 18–55 ay grubu çocuklar ile 56–72 ay grubu çocuklar arasında ortalama değerler bakımından en çok farklılık bu alt ölçekte yer almaktadır. Alt ölçekteki maddelerin standart sapmaları incelendiğinde ise tüm maddeler için 18–55 ay grubunda standart sapmanın daha yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle B13r ve B17 gibi bazı maddelerde standart sapmanın daha yüksek olduğu gözlenmiştir; bu durum sosyal stres tepkilerinin küçük çocuklarda daha değişken olabileceğini göstermektedir.

C. Yeniliklere Açıklık ve Keşfetme Sevinci. Alt ölçekte 18–55 ay arası çocuklar için ortalama (M=4,01) bulunurken, 56–72 ay arası çocuklar için (M=4,17) bulunmuştur. Bu sonuç, her iki grupta çocukların yeni etkinlikleri denemeye, bağımsız hareket etmeye ve sosyal oyunlara katılmaya yatkın olduklarını göstermektedir. Bu alt ölçekte yer alan maddelerin standart sapmalarına bakıldığında 18–55 ay grubunda standart sapmanın daha yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle bazı maddelerde standart sapmalar belirgin biçimde yüksektir (örn. C25, C27). Bu bulgu keşfetme davranışlarının bireysel farklılıklara daha duyarlı olduğunu göstermektedir.

D. Duygu İfade Etme ve Duygu Düzenleme. Alt ölçekte 18–55 ay arası çocukların ortalaması (M=3,88) olarak hesaplanırken, 56–72 ay arası çocukların ortalaması (M=4,03) olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar, çocukların duygusal tepkilerini ifade etme ve düzenleme konusunda genel olarak yeterli beceriler gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Alt ölçekte yer alan maddeler incelendiğinde D33 maddesi (kendini sakinleştirme) her iki grup için diğer maddelere göre daha düşük ortalamaya sahiptir. 18–55 ay arası (M=3,31), 56–72 ay arası (M=3,73); bu durum öz-düzenleme davranışının gelişimsel olarak diğer becerilere göre daha zorlayıcı olabileceğini göstermektedir. Araştırmalar da özdüzenleme becerisinin küçük yaşlarda sınırlı olduğunu belirtmektedir (Verschueren ve Koomen, 2012, s. 207).

Genel Değerlendirme. Toplam ölçek ortalaması BAGDE maddelerine verilen yanıtların güvenli bağlanmaya yönelik olumlu davranış örüntülerine işaret ettiğini göstermektedir. Benzer şekilde Kısa Bağlanma Ölçeği-16 Türkçe uyarlama çalışmasında da Türk kültürünü yansıtan örneklemde güvenli bağlanmanın baskın olduğu bulgusuna rastlanmaktadır (Sümer vd., 2025).

Geçerlilik Bulguları

Doğrulayıcı Faktör Analizi Öncesinde Yapılan İşlemler

Ölçek uyarlama sürecinde doğrulayıcı faktör analizi öncesinde veri setinin uygunluğu test edilmiştir. Bu kapsamda ilk olarak kayıp veri olup olmadığı kontrol edilerek, veri setinde kayıp veri olmadığı görülmüştür. Sonrasında ise veri setinde uç değer olup olmadığına

Tablo 1.
Tanımlayıcı İstatistikler

		18–55 Ay Arası				56–72 Ay Arası			
BAGDE Ölçekleri (Boyutları)	**BAGDE Maddeleri (Kısa biçimde)**	**M**	**SD**	**Min**	**Max**	**M**	**SD**	**Min**	**Max**
A. Yakınlaşmak isteme ve yakınlaşmaya izin verme (ortalama değişken)		4,03	0,85	0,43	5,00	3,98	0,98	0,57	5,00
A. Yakınlaşmak isteme ve yakınlaşmaya izin verme (toplam değişken)		28,19	5,86	3,00	35,00	27,86	6,87	4,00	35,00
	A1 "fiziksel yakınlık"	4,04	1,31	0,00	5,00	3,82	1,42	0,00	5,00
	A2 "bağlanma figürüne yakınlık"	4,03	1,25	0,00	5,00	3,78	1,48	0,00	5,00
	A3 "yakınlaşmaya izin verme"	3,90	1,22	0,00	5,00	3,69	1,34	0,00	5,00
	A4 "aktif katılım"	4,02	1,22	0,00	5,00	4,05	1,16	0,00	5,00
	A5 "mutluluk"	4,56	0,87	0,00	5,00	4,36	0,98	0,00	5,00
	A6r "ilgi göstermeme"	3,71	1,51	0,00	5,00	3,97	1,33	0,00	5,00
	A7r "tutarsız davranışlar"	3,93	1,56	0,00	5,00	4,19	1,24	0,00	5,00
B. Sosyal açıdan zorlayıcı durumlarla başa çıkma (ortalama değişken)		3,75	1,04	0,50	5,00	4,16	0,81	1,50	5,00
B. Sosyal açıdan zorlayıcı durumlarla başa çıkma (toplam değişken)		37,50	10,40	5,00	50,00	41,59	8,09	15,00	50,00
	B8r "huzursuz geçiş durumları"	3,78	1,50	0,00	5,00	4,17	1,26	0,00	5,00
	B9r "birincil bağlanma figürüne kenetlenme"	3,51	1,63	0,00	5,00	4,00	1,42	0,00	5,00
	B10r "ilgisiz geçiş"	3,88	1,45	0,00	5,00	4,07	1,30	0,00	5,00
	B11r "ayrılık korkusu"	3,81	1,54	0,00	5,00	4,39	1,00	0,00	5,00
	B12r "ayrılık sonrası huzursuzluk"	3,62	1,59	0,00	5,00	4,22	1,20	0,00	5,00
	B13r "öğretmene kenetlenme"	3,53	1,77	0,00	5,00	4,35	1,13	0,00	5,00
	B14r "kolayca rahatsız olma"	3,86	1,42	0,00	5,00	4,14	1,24	0,00	5,00
	B15r "gerginlik"	3,87	1,50	0,00	5,00	4,23	1,13	0,00	5,00
	B16 "sakin davranma"	3,88	1,43	0,00	5,00	4,19	1,17	0,00	5,00
	B17 "fazla yakınlığı ifade etme"	3,75	1,44	0,00	5,00	3,82	1,29	0,00	5,00
C. Yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci (ortalama değişken)		4,01	1,01	0,23	5,00	4,17	0,82	1,08	5,00
C. Yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci (toplam değişken)		52,09	13,08	3,00	65,00	54,25	10,69	14,00	65,00
	C18 "yeni önerilere katılma"	4,09	1,22	0,00	5,00	4,19	1,01	0,00	5,00
	C19 "diğer çocuklarla iş birliği"	3,91	1,34	0,00	5,00	4,15	1,05	0,00	5,00
	C20 "oyunlara odaklanma"	4,10	1,19	0,00	5,00	4,29	0,97	0,00	5,00
	C21 "özyeterlik gösterme"	4,26	1,09	0,00	5,00	4,35	0,91	0,00	5,00
	C22 "gelişime uygun zorluklar arama"	3,94	1,26	0,00	5,00	4,07	1,07	0,00	5,00
	C23 "yapılandırılmış oyun"	3,96	1,29	0,00	5,00	4,19	0,98	0,00	5,00
	C24 "bağımsızlık"	4,10	1,21	0,00	5,00	4,25	0,98	0,00	5,00
	C25 "oynamaya davet et"	3,79	1,44	0,00	5,00	4,11	1,09	0,00	5,00
	C26 "sempati gösterme"	3,91	1,33	0,00	5,00	3,97	1,14	0,00	5,00
	C27 "keşif desteği kabulü"	3,74	1,41	0,00	5,00	4,04	1,11	0,00	5,00
	C28 "iletişim"	4,10	1,23	0,00	5,00	4,21	1,04	0,00	5,00
	C29 "ilgi duyma"	4,09	1,14	0,00	5,00	4,26	0,94	0,00	5,00
	C30 "yeni seçenekler arama"	4,08	1,27	0,00	5,00	4,15	1,07	0,00	5,00
D. Duygu ifade etme ve duygu düzenleme (ortalama değişken)		3,88	0,97	0,00	5,00	4,03	0,86	0,67	5,00
D. Duygu ifade etme ve duygu düzenleme (toplam değişken)		23,30	5,80	0,00	30,00	24,19	5,15	4,00	30,00
	D31 "hızlı teselli olma"	3,98	1,22	0,00	5,00	4,02	1,13	0,00	5,00
	D32 "duruma uygun sakinleştirilme"	4,05	1,21	0,00	5,00	4,09	1,10	0,00	5,00
	D33 "kendini sakinleştirme"	3,37	1,39	0,00	5,00	3,78	1,20	0,00	5,00
	D34 "duyguları çeşitli ifade"	4,08	1,15	0,00	5,00	4,15	0,98	0,00	5,00
	D35 "duyguların yoğunluğu"	3,99	1,20	0,00	5,00	4,11	0,99	0,00	5,00
	D36 "yardım arama/isteme"	3,83	1,36	0,00	5,00	4,04	1,18	0,00	5,00
Toplam ölçek BAGDE (ortalama değer değişkeni)		3,92	0,79	1,11	36,00	4,11	0,70	1,92	36,00
Toplam ölçek BAGDE (toplam değişken)		141,07	28,44	40,00	180,00	147,88	25,19	69,00	180,00

Not. BAGDE = Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği; M = Ortalama; Max = Maksimum; Min = Minimum; SD = Standart sapma.

bakılmıştır. Veri setine ait uç değerler değerlendirilirken toplam puana ait z puanları incelenmiştir. Z puanları bakımından z puanı ±3,00'ün üzerinde olan 11 veri analiz dışı bırakılmıştır (Field, 2018).

Doğrulayıcı Faktör Analizi Bulguları

Almanya'da geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlanması sürecinde yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Analiz, 36 maddelik ölçeğin dört faktörlü yapısını doğrulamak üzere yürütülmüştür. Elde edilen modelin veriye uyumuna ilişkin temel uyum indeksleri Tablo 2'de sunulmuştur.

RMSEA değerinin bazı gruplarda görece yüksek olması dikkatle değerlendirilmiştir. Kline (2016), örneklem büyüklüğünün artmasının RMSEA değerini genellikle yükseltebileceğini ve bu artışın modelin gerçek uyumunu olduğundan daha zayıf gösterebileceğini belirtmektedir. Bu çalışmada örneklem büyüklüğü 300'ün üzerinde olduğundan, RMSEA değerinin nispeten yüksek çıkması modelin kötü uyumu olarak değil, örneklem duyarlılığına bağlı bir durum olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca model karmaşıklığı ve serbestlik derecesi arttıkça RMSEA indeksinin küçük model uyumsuzluklarına karşı daha duyarlı hale gelebileceği ve yukarı yönlü sapma gösterebileceği ifade edilmektedir (Kenny, vd., 2015). Çok sayıda madde içeren karmaşık ölçme modellerinde, model uyumunun değerlendirilmesinde tek bir indekse dayanılmaması, bunun yerine CFI, TLI ve SRMR gibi farklı kategorideki indekslerin birlikte incelenmesi önerilmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2016). Uyarlanan ölçeğin 36 maddeden oluşan çok maddeli bir yapıya sahip olması da RMSEA değerinin görece yüksek çıkmasına katkıda bulunmuş olabilir. Model uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA değerinin diğer uyum indeksleriyle birlikte yorumlandığında CFI ve TLI değerlerinin ,90'ın üzerinde, SRMR değerinin ise ,08'in altında bulunması modelin genel olarak kabul edilebilir uyum gösterdiğini düşündürmektedir. Sonuç olarak, elde edilen bulgular ölçeğin Türk kültürüne uyarlanmış formunun orijinal faktör yapısını koruduğunu ve yapısal geçerliğinin sağlandığını göstermektedir.

Şekil 2'de, Almanya'da geliştirilen ölçeğin Türk kültürüne uyarlanmış formuna ilişkin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) modeli görülmektedir. Modelde her bir madde, ait olduğu faktör altında anlamlı ve pozitif yönlü faktör yüklerine sahiptir. Dört faktör arasında pozitif yönlü korelasyonlar gözlenmiştir; bu durum faktörlerin aynı üst yapıyı temsil ettiğini desteklemektedir. Maddelerin standardize faktör yükleri ,57 ile ,95 arasında değişmekte olup, tamamı $p < ,001$ düzeyinde anlamlıdır. Modelde yer alan faktörler arası korelasyon katsayılarının ,53 ile ,78 aralığında olması, faktörlerin birbirleriyle orta düzeyde ilişkili ancak ayrışabilir yapılar olduğunu göstermektedir.

Ölçme Değişmezliğine İlişkin Bulgular

Modelin her iki yaş grubunda da kabul edilebilir uyum sergilemesinin ardından, iki yaş grubu için ölçme değişmezliği uygulanmıştır. Alt gruplara göre ölçme değişmezliği bulguları Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 2.
DFA Modeline İlişkin Uyum İndeksleri

Örneklem	*N*	χ^2	*df*	RMSEA	%90 GA (Alt–Üst)	CFI	TLI	SRMR
Tüm Grup	642	3795,243	583	,092	,090–,095	,932	,926	,074
18–55 Ay	337	1894,820	583	,082	,078–,086	,937	,932	,081
56–72 Ay	305	2206,773	584	,096	,091–,100	,943	,939	,079

Not. %90 GA=%90 Güven Aralığı; CFI=Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index); *df*=Serbestlik derecesi; N=Örneklem büyüklüğü; RMSEA=Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation); SRMR=Standardize Edilmiş Ortalama Karekök Artık (Standardized Root Mean Square Residual); TLI=Tucker-Lewis İndeksi (Tucker-Lewis Index); χ^2=Ki-kare uyum istatistiği.

Uyarlanan ölçeğin faktör yapısının 18–55 ay (grup 1) ve 56–72 ay (grup 2) arasındaki eş değerliği test etmek amacıyla çok gruplu DFA gerçekleştirilmiştir. Test edilen yapısal (configural) modele göre her iki grup için de faktör yapısının benzer olduğu görülmektedir (RMSEA=,084 (%90 GA=,081–,087), CFI=,891, TLI=,883, SRMR=,078).

Faktör yüklerinin gruplar arasında eşitlendiği Metrik model test edilmiştir. Metrik modele ilişkin uyum indeksleri (RMSEA=,057 (%90 GA=,054–,060), CFI=,948, TLI=,946, SRMR=,079) olarak bulunmuştur. DIFFTEST çıktısına göre Yapısal model ile metrik model arasındaki Ki-kare farkı istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($\Delta\chi^2$ (32)=22,36, p=,897). Bu bulgu, yaş gruplarına göre madde faktör yüklerinin eşit kabul edilebileceğine ilişkin kanıt sunmaktadır.

Son aşamada, madde sabitlerinin (intercepts) gruplar arasında eşitlendiği skaler değişmezlik modeli test edilmiştir. Skaler modeline ilişkin uyum indeksleri (RMSEA=,051 (%90 GA=,047–,054), CFI=,954, TLI=,957, SRMR=,080) olarak bulunmuştur. Metrik modelden Skaler modele geçişte CFI değerinin arttığı (ΔCFI=+,006) ve RMSEA değerinin azaldığı (ΔRMSEA=−,006) görülmektedir. Tam skaler değişmezliğin sağlanmasıyla yaş grupları arasında gizil ortalama karşılaştırmalarının yapılmasının uygun olduğu anlaşılmaktadır. Skaler değişmezliğin sağlanmasının ardından yaş grupları arasında gizil ortalama karşılaştırmaları yapılmıştır. Tablo 4'te yaş grupları arasında gizil ortalama farkları sunulmaktadır.

Tablo 4'te yer alan analiz sonuçlarına göre 18–55 ay arası çocuk grubu referans grup olarak belirlenmiştir. Bulgulara göre 56–72 ay grubunun F2 (Est.=0,60, $p < ,001$), F3 (Est.=0,69, $p < ,001$) ve F4 (Est.=0,89, $p < ,001$) faktörlerinde referans gruba kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek gizil ortalamaya sahip olduğu saptanmıştır. Buna karşın, F1 boyutunda 56–72 ay grubunun referans gruptan anlamlı derecede daha düşük puan aldığı görülmüştür (Est.=−0,37, p=,008).

Ölçüt Geçerliliği

Ölçüt geçerliliği için çalışmaya dâhil edilen 50 çocuğa Bağlanma Davranışları Sınıflandırma Seti (Sümer vd., 2009) uygulanarak sonuçlar karşılaştırılmıştır. Değişkenlerin birbiriyle uyumlu hareket etme derecesini açıklayan korelasyonel araştırmalarda 50 örneklem sayısı yeterlidir (Fraenkel vd., 2012, s.103). Bu bağlamda, BAGDE ölçeği uyarlama aşamasında gözlemlenen 50 öğrenci için BDSS ölçeği de kullanılarak gözlem yapılmıştır. EİBİS geliştirilmesi aşamasında da bu araştırmada ölçüt geçerliliğinde kullanılan BDSS'nin orijinal versiyonunun Almanya'da kullanılabilen formu olan Attachment Behavior Q-Sort uygulanarak ölçüt geçerliliğine bakılmıştır (Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen, 2020b). Dolayısıyla bu uyarlama çalışmasında diğer aşamalardaki gibi, ölçüt geçerliliği aşamasında da orijinal ölçeğin geliştirilmesiyle birebir aynı adımlar takip edilmiştir.

BDSS için orijinal kriter puanları ile çocukların gözlem puanları arasında korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen korelasyon katsayıları ile gözlenen çocuk puanları arasında korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Toplam puana ait ve alt boyutlara ait korelasyon katsayıları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Ölçüt geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda, uyarlanan BAGDE ölçeğinin toplam puanı ile ölçüt olarak kullanılan BDSS ölçeğinin toplam puanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r = ,33, $p < ,05$). BAGDE ölçeğinin alt boyutlarına bakıldığında ise sadece ikinci alt boyut ile BDSS ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r = ,39, $p < ,01$). Diğer alt boyutlarda ise korelasyon katsayısı ,20 ile ,25 arasında değişmekle birlikte anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > ,05$).

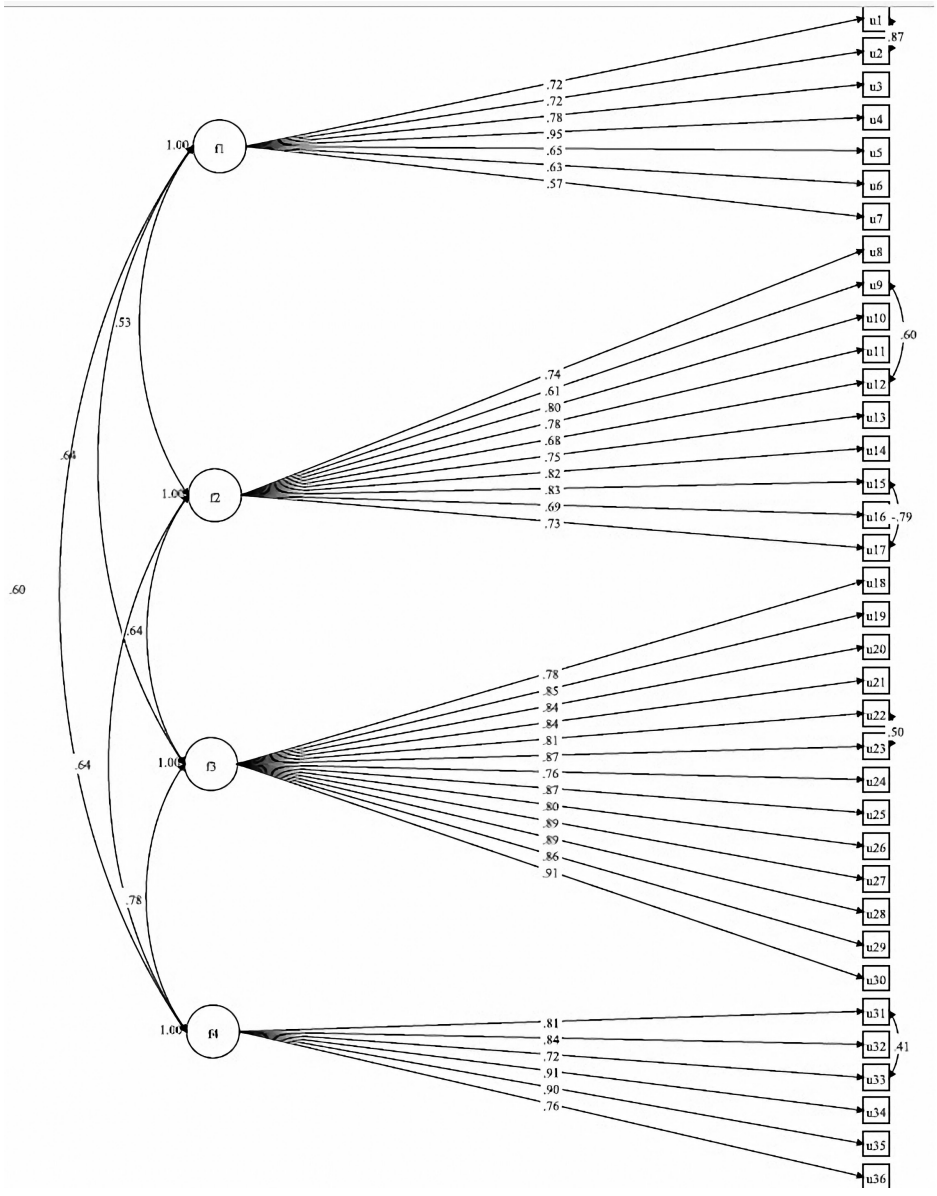

Şekil 2.
Doğrulayıcı Faktör Analizi Modeli.

Güvenirlik Bulguları

BAGDE Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin İç Tutarlılığı (Güvenirlik)

Her bir alt ölçek ve toplam ölçek için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları, ölçeğin Türkçe uyarlamasında yüksek düzeyde iç tutarlılık sergilediğini ortaya koymaktadır (Tablo 6).

Blanz'a (2015) göre; > ,70 kabul edilebilir, >,80 iyi, >,90 mükemmel düzeydedir. Bu açıdan bakıldığında, BAGDE ölçeği ve tüm alt ölçekleri güvenilirlik açısından oldukça güçlüdür. Özellikle C boyutunun (yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci) çok yüksek alfa değerine sahip olması, bu boyutu oluşturan maddelerin birbirleriyle oldukça tutarlı olduğunu göstermektedir. Tüm ölçeğin yüksek güvenirlik

Tablo 3.
Yaş Grupları Arasında Ölçme Değişmezliği: Uyum İndeksleri (MG-DFA)

Model (Kısıt Düzeyi)	χ^2	*df*	CFI	TLI	RMSEA	%90 GA (Alt–Üst)	SRMR	$\Delta\chi^2$ (DIFFTEST)	Δ*df*	*p*	ΔCFI
Yapısal (Configural)	3849,251	1176	,891	,883	,084	,081–,087	,078				
Metrik (yükler eşit)	2481,747	1208	,948	,946	,057	,054–,060	,079	22,36	32	,897	+,057
Skaler (eşik/ başlangıç + yükler eşit)	2462,385	1348	,954	,957	,051	,047–,054	,080		140		+,006

Not. %90 GA = %90 Güven Aralığı; CFI = Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index); *df* = Serbestlik derecesi; *p* = Anlamlılık düzeyi; RMSEA = Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation); SRMR = Standardize Edilmiş Ortalama Karekök Artık (Standardized Root Mean Square Residual); TLI = Tucker-Lewis İndeksi (Tucker-Lewis Index); ΔCFI = Karşılaştırmalı Uyum İndeksi farkı.; Δ*df* = Serbestlik derecesi farkı; $\Delta\chi^2$ = Ki-kare farkı; χ^2 = Ki-kare uyum istatistiği.

Tablo 4.
Yaş Grupları Arasında Gizil Ortalama Farkları (Referans: GRUP1)

Faktör	Estimate	SE	z (Est./S.E.)	p
F1	−0,368	0,140	−2,640	,008
F2	0,596	0,058	10,243	<,001
F3	0,694	0,072	9,610	<,001
F4	0,887	0,073	12,203	<,001

Not. Estimate=Tahmin edilen gizil ortalama farkı; *p*=Anlamlılık düzeyi.; SE=Standart hata; *z*=Standartlaştırılmış test istatistiği (Estimate/SE).

düzeyi, ölçeğin bağlanma davranışlarını Türk kültüründe güvenilir biçimde ölçtüğünü göstermektedir.

Test Tekrar Test Sonuçları

BAGDE ölçeğinden elde edilen ölçümlerin güvenirliği için iki farklı güvenirlik yöntemi uygulanmıştır. İlk olarak ölçekten elde edilen verilerin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla Test-tekrar test yöntemine başvurulmuştur. Test tekrar test uygulamasında ilk uygulama ile ikinci uygulama arasındaki zaman farkı araştırmanın hedef kitlesine göre değişse de genel anlamda dört haftalık bir zaman aralığı uygundur (Büyüköztürk, 2016). Korelasyonel çalışmalarda örneklem sayısının yaklaşık 30 (Creswell, 2012, s. 146) veya 50 (Fraenkel vd., 2012, s.103) olması yeterli görülmektedir. Buna göre, 50 çocuk dört hafta arayla puanlayıcılar tarafından tekrar gözlenmiştir. İki gözlem sonucunda elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayısının $r = ,85$ ($p < ,001$) yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur (Cohen, 1988).

Testi Yarılama Sonuçları

Güvenirliğe ek kanıt sağlamak amacıyla testi yarılama (split half) yöntemine başvurulmuştur. Testi yarılarken tek numaralı maddeler ve çift numaralı maddeler iki yarıyı oluşturmuştur. Sonrasında ise tek numaralı maddelerden elde edilen puanlar ile çift numaralı maddelerden elde edilen puanlar arasında korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Sperman-Brown düzeltmesi sonrasında iki yarılar arasında hesaplanan korelasyon katsayısının $r = ,97$ ($p < ,001$) yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Puanlayıcılar Arası Uyum Analizi

Ölçme aracının maddelerine verilen puanların güvenirliğini değerlendirmek amacıyla puanlayıcılar arası uyum analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirliği değerlendirmek amacıyla bazı çocuklar iki puanlayıcı, bazı çocuklar üç puanlayıcı tarafından gözlemlenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin puanları 0 ile 5 arasında değiştiği için puanlayıcılar arası uyum değerlendirilirken ağırlıksız (unweighted) katsayıların kullanılması uygun görülmemiştir. Puanlayıcılar arası uyum katsayıları çocuk düzeyinde ayrı ayrı hesaplanmıştır: İki puanlayıcının olduğu durumda Quadratic Weighted Cohen's Kappa, üç puanlayıcı durumunda Weighted Fleiss' Kappa kullanılmıştır. Kappa katsayılarının yorumlanmasında Landis ve Koch'un (1977) sınıflandırması esas alınmıştır.

İki Puanlayıcı ile Hesaplanan Uyum Katsayıları. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında puanlayıcı uyum katsayılarını hesaplamak için 6 farklı puanlayıcı çifti (12 öğretmen) tarafından 19 çocuk puanlanmıştır. Cohen's Kappa değeri, önce her bir çocuk için sonrasında ise ortalama için hesaplanmıştır. Ortalama Quadrartic Weighted Cohen's Kappa değeri 0,442 olarak bulunmuştur. Landis ve Koch (1977)'a göre ortalama kappa değerinin 0,40–0,60 arasında olması orta düzeyde uyuma işaret etmektedir.

Tablo 5.
Ölçüt Geçerliliği Sonuçları

Uyarlanan Ölçek (BAGDE)	r	p
Toplam Puan	,33*	,020
Alt Boyut 1	,25	,075
Alt Boyut 2	,39**	,006
Alt Boyut 3	,24	,095
Alt Boyut 4	,20	,175

*$p < ,05$.
**$p < ,01$.
Not. BAGDE=Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği.

Tablo 6.
BAGDE Ölçeği ve Alt Ölçeklerinin Cronbach's Alpha Değerleri

Ölçek	İç Tutarlılık (Cronbach's Alpha)
A. Yakınlaşmak İsteme ve Yakınlaşmaya İzin Verme	,794
B. Sosyal Açıdan Zorlayıcı Durumlarla Başa Çıkma	,887
C. Yeniliklere Açıklık ve Keşfetme Sevinci	,961
D. Duygu Ifade Etme ve Duygu Düzenleme	,883
Genel Ölçek	,957

Not. BAGDE=Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği.

Üç Puanlayıcı ile Hesaplanan Uyum Katsayıları. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında üç farklı puanlayıcı tarafından 14 çocuk gözlemlenmiş ve puanlanmıştır. Üç puanlayıcı için hesaplanan Ortalama Weighted Fleiss' Kappa değeri 0,429 olarak bulunmuştur. Hesaplanan bu değer, puanlayıcılar arasında orta düzeyde uyum olduğunu göstermektedir (Landis ve Koch, 1977).

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada çocukların bağlanma güvenliğini okul öncesi eğitim kurumlarında değerlendirmeye yönelik Almanya'da geliştirilen 36 maddeli, dört faktörlü ölçeğin Türkiye'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin Türk kültüründe kapsam geçerliğini sağlamak için gereken tüm aşamalar sistematik şekilde gerçekleştirilerek kültüre uygun çeviri yapılmıştır. Titizlikle gerçekleştirilen çeviri sürecinin ardından, dilsel eşdeğerlik için ayrıca Hambleton vd.'nin (2005, s.123) belirttiği yöntem uygulanarak, aynı çocuklar için öğretmenler tarafından 8 Türkçe, 8 Almanca ölçek doldurulmuştur. Ölçekler arasında ortalama Quadratic Weighted Cohen's Kappa değeri 0,537 olarak kabul edilebilir bir uyum düzeyinde bulunmuştur. Dil ve kapsam geçerliliği için gerçekleştirilen tüm aşamalar sonucunda ölçeğin Türk kültüründe kullanılabilirliğine ilişkin güçlü kanıtlar ortaya koyulmuştur.

Tanımlayıcı madde ve ölçek analizleri sonucunda, ölçeğin bağlanma güvenliğini ayırt edici biçimde ortaya koyduğu görülmüştür. Alt boyutlar incelendiğinde, çocukların öğretmenle/bağlanma figürüyle yakınlık arayışının genellikle yüksek olduğu, çocukların sosyal stres durumlarında çoğunlukla uyumlu davrandığı, sosyal stres tepkilerinin küçük çocuklarda daha değişken olduğu bulgulanmıştır. Çocukların yeni etkinlikleri denemeye, bağımsız hareket etmeye ve sosyal oyunlara katılmaya yatkın oldukları, ancak keşfetme davranışlarının bireysel farklılıklara duyarlı olduğu görülmüştür. Duygusal tepkilerini ifade etmede çoğunlukla yeterli oldukları ancak öz-düzenlemede zorlandıkları bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen bu bulgular, bağlanma güvenliğinin duygu düzenleme becerileriyle (Tulpar vd., 2019) ve öz-düzenleme becerileriyle (Bayındır ve Ural, 2019) ilişkili olduğunu ortaya koyan araştırmaların sonucuyla örtüşmektedir. Thompson (2008) da bağlanma güvenliğinin çocukların sosyal problem çözme becerileriyle, akran ilişkileriyle, duygusallıklarıyla, duygu düzenleme ve öz düzenleme becerileriyle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Ölçeğin dört alt boyutunun 18–55 ve 56–72 aylık yaş gruplarının ikisinde de genel olarak yüksek ortalama değerlere sahip olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde ölçeğin orijinal versiyonuyla yapılan tanımlayıcı madde ve ölçek analizleri sonucunda da güvenli bağlanma yüksek düzeyde çıkmıştır (Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen, 2020a).

Bu bulgu ayrıca, Türkiye örnekleminde de güvenli bağlanmanın daha yoğun gözlemlendiğini belirten araştırmalarla uyumludur (Sümer vd., 2025). Toplam ölçek ve alt ölçeklerin ortalamaları, çocukların okul öncesi eğitim ortamlarında çoğunlukla güvenli bağlanma davranışları sergilediğine işaret etmektedir. Yaş grubu 18–55 ay olan çocukların puanları daha geniş bir dağılım göstermektedir ve standart sapmalar büyük yaşa göre daha yüksektir. Bu durum, erken çocukluk döneminin ilk zamanlarında bağlanma güvenliğinin daha değişken, ileri zamanlarında ise daha tutarlı olma eğilimi gösterebileceğini işaret etmektedir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, orijinal ölçeğin dört faktörlü yapısının Türk kültüründe de kabul edilebilir olduğu bulunmuştur. Kuramsal çerçevede oluşturulmuş faktörlerinin Türk kültüründe korunması, bağlanma kuramının evrensel unsurlara sahip olması, fakat bu unsurların kültüre göre farklı davranışlarla sergilenebilmesi yönündeki görüşlere uygun niteliktedir (Mesman vd., 2016). Bu araştırmada, uyarlaması yapılan ölçeğin özgün yaş aralığı olan 18–55 ay grubu genişletilerek, 56–72 ay grubundaki çocuklar da ölçek kapsamına alınmıştır. Türkiye'de okul öncesi eğitim kurumsal olarak 72 aya kadar sürmektedir. Özellikle 56 aydan büyük çocukların okul öncesi eğitime katılma oranı küçük yaşlara göre daha fazladır (MEB, 2023). Bu durum göz önünde bulundurularak orijinal ölçeği geliştiren araştırmacılardan Prof. Dr. Klaus Fröhlich-Gildhoff'tan e-posta yoluyla uzman görüşü alınmıştır. Prof. Dr. Klaus Fröhlich-Gildhoff, ölçek maddeleri ve faktörleri için bağlanma kuramı temelinde çok ciddi bir emek harcadıklarını, bu nedenle eğer kültüre uygun bulunursa bunlarda değişikliğe gidilmemesini önerdiğini; yaş grubu içinse ölçeğin uygulama alanını genişletip daha büyük çocuklar (örneğin 72 aya kadar) için de kullanılmasının ilgi çekici bir çalışma olabileceğini belirtmiştir. Orijinal ölçeği geliştiren araştırmacının izni dâhilinde 56–72 aylık yaş grubu için de doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve model uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğu bulunmuştur. Ancak, daha büyük yaş grubu için uyum indeksleri görece zayıflamıştır. Bu durum, daha küçük çocuklarda bağlanma sisteminin daha kolay ve belirgin harekete geçmesiyle açıklanabilmektedir. Gelecek destek ve bağlanma figürü olma açısından öğretmenlerin rolü küçük çocuklar için daha önemli görülmektedir (Verschueren ve Koomen, 2012, s. 207). Çocuklar okul öncesi eğitime katıldıkları ilk zamanlar güvenli bağlanma ihtiyaçlarını daha çok ortaya koymakta, zamanla bu bağlanma güvenliği arayışı azalmaktadır (Koomen ve Hoeksma, 2003). Dolayısıyla, yaş grubu büyüdükçe uyum indekslerinde görece bir zayıflama olması bağlanma davranışlarının erken yaşlarda daha belirgin ortaya çıkmasıyla açıklanabilir. Bununla birlikte doğrulayıcı faktör analizinde RMSEA değerinin bazı gruplarda görece yüksek çıkması dikkatle değerlendirilmelidir. Ancak model uyumu diğer uyum indeksleriyle birlikte ele alındığında CFI ve TLI değerlerinin ,90'ın üzerinde, SRMR değerinin ise önerilen sınırların altında bulunması modelin genel olarak kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğini düşündürmektedir. Ölçeğin yaş aralığının genişletilmesi, hem farklı gelişim dönemlerinde ölçme duyarlılığının sınanmasına olanak sağlamış hem de ölçeğin kullanım alanını genişletmiştir.

Farklı yaş grupları için yürütülen ölçme değişmezliği analizleri, uyarlanan ölçeğin temel düzeyde karşılaştırılabilir ölçümler sunduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada ölçüt geçerliliği incelenmiş ve BAGDE ölçeğinin toplam puanı ile ölçüt olarak kullanılan BDSS ölçeğinin (Sümer vd., 2009) toplam puanları arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki (r = ,33, p < ,05) bulunmuştur. Sosyal bilimlerde r = ,10 küçük, r = ,30 orta ve r = ,50 büyük etki büyüklüğü olarak değerlendirildiğinden (Cohen, 1988), elde edilen korelasyon katsayısı ölçüt geçerliliği açısından orta düzeyde bir ilişkiye işaret etmektedir. BAGDE ölçeğinin alt boyutlarında ise yalnızca ikinci alt boyut ile BDSS ölçeği arasında anlamlı bir ilişki (r = ,39, p < ,01) bulunmuş, diğer alt boyutlarda anlamlı ilişki bulunmamıştır. Örneklemde ortalamaların genel olarak yüksek olması, puan dağılımında sınırlı varyans oluşmasına ve korelasyonların bastırılmasına yol açmış olabilir. Ölçüt geçerliliği bulgularının, BAGDE ölçeğinin öğretmen–çocuk etkileşimi ve kurumsal bağlamı temel alan yapısı dikkate alınarak değerlendirilmesi daha uygun görünmektedir. BDSS ölçeği ev ortamında çocuğun anneyle ilişkisi gözlemlenerek doldurulurken BAGDE ölçeği okul ortamında doldurulmaktadır. İlerleyen çalışmalarda çoklu yöntem/çoklu bilgi kaynağı (ör. farklı gözlemciler, farklı ortamlar) ile ölçüt geçerliliği ek kanıtlarla desteklenmelidir. Orijinal ölçekte de ölçüt geçerliliğine ilişkin daha düşük korelasyonların rapor edilmesi, örneklem sayısının sınırda olması nedeniyle küçük örneklemden kaynaklanabileceği ve iki ölçeğin bağlanma türünün farklı yönlerini ölçmüş olma veya gözlemcilerin değerlendirme süreçlerinde farklılıklar olma ihtimali ile yorumlanmıştır (Fröhlich-Gildhoff ve Hohagen, 2020a). Benzer şekilde bu araştırmada da ölçüt geçerliliği analizleri sınırlı bir örneklem üzerinde yürütülmüştür. Ölçüt geçerliliğinde kullanılan BDSS ölçeğinin her çocuk için iki saat civarı süren gözlemler gerektirmesi veri toplama sürecini oldukça zaman alıcı hale getirdiğinden analizler 50 çocuk üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ölçüt geçerliliği için 50 çocuğa ulaşılmasında TÜBİTAK 1002B 125K019 projesinden alınan destekle öğretmenlerin katılımının teşvik edilmesinin önemli bir katkısı olmuştur.

Bir araştırmadan elde edilen puanların güvenirliğini test etmek için; alternatif formların güvenirliği, test tekrar test güvenirliği, puanlayıcılar arası güvenirlik, iç tutarlılık güvenirliği yöntemlerinden biri veya birkaçı kullanılabilmektedir (Creswell, 2012). Bu araştırmada güvenirlik sonuçlarını incelemek için iç tutarlık güvenirliği, test tekrar test güvenirliği, testi yarılama ve puanlayıcılar arası güvenirlik birlikte kullanılmıştır. Cronbach Alpha değerleri genel ölçek için ,957, faktörler içinse yakınlaşmak isteme ve yakınlaşmaya izin verme ,794, sosyal açıdan zorlayıcı durumlarla başa çıkma ,887, yeniliklere açıklık ve keşfetme sevinci ,961, duygu ifade etme ve duygu düzenleme ,883 olarak bulunmuştur. İç tutarlık güvenirliği ,70 ve üzeri için kabul edilebilir, ,80 ve üzeri için iyi, ,90 ve üzeri için mükemmel düzeydedir (Blanz, 2015). Araştırmada test tekrar test sonucunda, yapılan uygulamalar arasında yüksek düzeyde korelasyon olduğu bulunmuştur. Testi yarılama sonuçlarında iki yarılar arasında hesaplanan korelasyon katsayısı da yüksek düzeyde bulunmuştur. Puanlayıcılar arası uyum analizi ise orta düzeyde bulunmuştur. Güvenirlik analizleri sonucunda, ölçeğin güçlü psikometrik özelliklere sahip olduğu kanıtlanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Bağlanma Güvenliğinin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Değerlendirilmesi Ölçeği Türk kültürüne uyarlanmış ve ölçeğin psikometrik özellikleri kapsamlı biçimde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin Almanya'da kuramsal olarak temellendirilmiş dört faktörlü yapısının Türkiye örnekleminde korunabildiğini, ayrıca geçerlik ve güvenirlik açısından yeterli psikometrik özellikler sergilediğini göstermektedir. Araştırmada, ölçeğin uygulama kapsamının 18–55 ve 56–72 ay aralığını içerecek biçimde genişletilmesi, ölçme aracının farklı gelişimsel dönemlerdeki duyarlılığının sınanmasına ve okul öncesi dönemin tamamına yönelik değerlendirme yapılabilmesine olanak sağlamaktadır.

Araştırma sonuçları, öğretmen gözlemlerine dayalı olarak geliştirilen bu ölçme aracının okul öncesi eğitim ortamlarında çocukların bağlanma güvenliğini sistematik biçimde değerlendirmede kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçeğin kısa ve gözleme dayalı yapısı, uygulama kolaylığı sağlaması açısından özellikle erken müdahale programlarında ve öğretmen–çocuk etkileşimini güçlendirmeye yönelik uygulamalarda işlevsel bir değerlendirme aracı olarak kullanılabileceğini düşündürmektedir.

Gelecek araştırmalarda, örneklemin sosyo-ekonomik özelliklerinin ele alınması önerilmektedir. Farklı sosyo-ekonomik düzeylerden çocukların dâhil edildiği çalışmalar, bağlanma güvenliğinin farklı sosyal bağlamlarda nasıl ortaya çıktığının daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlayabilecektir. Ayrıca tabakalı amaçlı örnekleme sürecinde, elde edilecek bulguların genellenebilirliğini artırmak için, oranlama yönteminin kullanılması önerilmektedir. Bu araştırma kesitsel bir tasarıma sahiptir. Ölçeğin psikometrik özelliklerinin zaman içindeki kararlılığının ve bağlanma güvenliğinin gelişimsel süreç içerisindeki sürekliliğinin incelenmesine olanak sağlaması açısından ileride boylamsal araştırmalar gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu proje kapsamında toplanan verilerin ikincil kullanımında araştırmacıların etik ilkelere uygun hareket etmeleri ve verileri, özgün veri toplama sürecinden sorumlu oldukları izlenimini oluşturacak şekilde kullanmaktan kaçınmaları beklenmektedir. Veriler araştırma ekibi tarafından muhafaza edilecek olup, yalnızca uygun bir gerekçenin sunulması ve araştırma ekibinden yazılı izin alınması koşuluyla paylaşılacaktır. Katılımcı gizliliğinin korunması amacıyla yalnızca anonimleştirilmiş veri seti paylaşılacaktır.

Etik Komite Onayı: Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma Etik Kurulundan etik kurul onayı almıştır (Onay No: E-77278857-300-00003509842; 10 Mayıs 2024).

Bilgilendirilmiş Onam: Araştırmaya katılan tüm katılımcılar araştırmanın amacı hakkında bilgilendirilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmişlerdir. Katılımcılara, herhangi bir gerekçe göstermeksizin istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri bilgisi verilmiştir. Araştırma süresince toplanan tüm verilerin gizliliği güvence altına alınmış; katılımcılara, verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve kimliklerini ortaya çıkarabilecek hiçbir bilginin paylaşılmayacağı konusunda güvence verilmiştir. Araştırmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız hakem değerlendirmesinden geçirilmiştir.

Yazar Katkıları: Fikir – B.Ç., M.C.D.; Tasarım – B.Ç., M.C.D.; Denetleme – M.C.D.; Kaynaklar – B.Ç.; Malzemeler – B.Ç.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – B.Ç.; Analiz ve/veya Yorum – B.Ç., M.C.D.; Literatür Taraması – B.Ç.; Yazıyı Yazan – B.Ç.; Eleştirel İnceleme – B.Ç., M.C.D.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından desteklenen **125K019** numaralı projenin çıktısıdır.

Teşekkür: EiBiS Ölçeğinin uyarlama süreci boyunca sağladıkları değerli destek ve iş birliği için Klaus Fröhlich-Gildhoff'a ve EiBiS araştırma ekibine içten teşekkür ederiz. Ayrıca bu iş birliğinin kurulmasına katkı sağlayan Dörte Weltzien'e ve EiBiS kullanım kılavuzu ile uyarlanan ölçeğin çevirisi, gözden geçirilmesi ve dilsel eşdeğerliğinin sağlanmasına sunduğu değerli katkılar için Sinem Çelikel'e teşekkür ederiz. Son olarak, sağladığı mali destek için TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

Data Availability Statement: For the secondary use of the data collected in this project, researchers are expected to adhere to ethical principles and refrain from using the data in a manner that implies they were responsible for its original collection. The data will be maintained by the research team and shared only upon submission of an appropriate justification and receipt of written approval from the research team. To protect participant confidentiality, only an anonymized dataset will be shared.

Ethics Committee Approval: This study received ethical approval from the Research Ethics Committee of the Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences (Approval No.: E-77278857-300-00003509842; Date: May 10, 2024).

Informed Consent: All participants were informed about the study and voluntarily agreed to participate. They were also informed of their right to withdraw from the study at any time without providing a reason. The confidentiality of all data collected during the study was ensured, and participants were assured that the data would be used solely for scientific purposes and that no information that could reveal their identities would be disclosed. Informed consent was obtained from all participants.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Acknowledgments: The authors sincerely thank Klaus Fröhlich-Gildhoff and the EiBiS research team for their valuable support and collaboration throughout the adaptation of the EiBiS Scale. They also thank Dörte Weltzien for facilitating this collaboration and Sinem Çelikel for her valuable contributions to the translation, review, and linguistic equivalence of the EiBiS manual and the adapted scale. They gratefully acknowledge TÜBİTAK for its financial support.

Author Contributions: Concept - B.C., M.C.D.; Design - B.C., M.C.D.; Supervision - M.C.D.; Resources - B.C.; Materials - B.C.; Data Collection and/or Processing - B.C.; Analysis and/or Interpretation - B.C., M.C.D.; Literature Search - B.C.; Writing Manuscript - B.C.; Critical Review - B.C., M.C.D.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interests.

Funding: This study is an output of Project No. 125K019, funded by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK).

References

Acar, A., & Soydan, S. (2023). Bağlanma Güvensizliği Tarama Envanterinin (2–5 Yaş) Türkçeye uyarlama çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, *7*(2), 143–161. [CrossRef]

Ackerman, J. P., & Dozier, M. (2005). The influence of foster parent investment on children's representations of self and attachment figures. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *26*(5), 507–520. [CrossRef]

Bayındır, D., & Ural, O. (2019). Okul öncesi dönem çocukların öz düzenleme becerilerinin annelerine bağlanma biçimlerine ve annelerin ebeveynlik davranışlarına göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *27*(6), 2597–2608. [CrossRef].

Blanz, M. (2015). *Research methods and statistics for social sciences*. Hogrefe Publishing.

Borsa, J. C., Damásio, B. F., & Bandeira, D. R. (2012). Cross-cultural adaptation and validation of psychological instruments: Some considerations. *Paidéia*, *22*(53), 423–432. [CrossRef].

Bowlby, J. (2012). *Bağlanma* (T. V. Soylu, çev.). Pinhan Yayıncılık. (Orijinaleser 1983'te yayımlanmıştır).

Boyd, D., & Bee, H. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi* (O. Gündüz, çev.). Kaknüs Yayıncılık.

Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, *28*(5), 759–775. [CrossRef]

Bretherton, I., Ridgeway, D., & Cassidy, J. (1990). Assessing internal working models of attachment relationships: An attachment story completion task for 3 years old. Içinde M. T. Greenberg, D. Cicchetti & E. M. Cummings (Eds.), *Attachment in the preschool years: Theory, research and intervention* (ss. 273–308). University of Chicago Press.

Brumariu, L. E. (2015). Parent–child attachment and emotion regulation. *New Directions for Child and Adolescent Development* , *2015*(148), 31–45. [CrossRef]

Busch, A. L., & Lieberman, A. F. (2010). Mothers' Adult attachment Interview ratings predict preschool children's IQ following domestic violence exposure . *Attachment & Human Development*, *12*(6), 505–527. [CrossRef]

Büyüköztürk, S. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: Istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi.

Cadman, T., Belsky, J., & Fearon, R. M. P. (2018). The Brief attachment Scale (BAS-16): A short measure of infant attachment. *Child: Care, Health and Development*, *44*(5), 766–775. [CrossRef]

Çapık, C., Gözüm, S., & Aksayan, S. (2018). Kültürlerarası ölçek uyarlama aşamaları, dil ve kültür uyarlaması: Güncellenmiş rehber. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, *26*(3), 199–210.

Cárcamo, R. A., Vermeer, H. J., van der Veer, R., & van IJzendoorn, M. H. (2016). Early full-time day care, mother–child attachment, and quality of the home environment in Chile: Preliminary findings. *Early Education and Development*, *27*(4), 457–477. [CrossRef]

Cassidy, J. (1988). Child-mother attachment and the self in six-year-olds. *Child Development*, *59*(1), 121. [CrossRef]

Cassidy, J., Jones, J. D., & Shaver, P. R. (2013). Contributions of attachment theory and research: A framework for future research, translation, and policy. *Development and Psychopathology*, *25*(4pt2), 1415–1434. [CrossRef]

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2. baskı). Lawrence Erlbaum Associates.

Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4. baskı). Pearson Education.

Dozier, M., Roben, C. K. P., Caron, E., Hoye, J., & Bernard, K. (2016). Attachment and biobehavioral Catch-up: An evidence-based intervention for vulnerable infants and their families. *Psychotherapy Research*, *28*(1), 18–29. [CrossRef]

Evirgen Geniş, N., & Gözün Kahraman, Ö. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarında bağlanma ve benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(3), 2446–2454. [CrossRef]

Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics* (5. baskı). Sage Publications.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in educatIon* (8. baskı). Mc Graw Hill. Retrieved from https://saochhengpheng.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/03/jack_fraenkel_norman_wallen_helen_hyun-how_to_design_and_evaluate_research_in_education_8th_edition_-mcgraw-hill_humanities_social_sciences_languages2011.pdf

Fröhlich-Gildhoff, K., & Hohagen, J. (2020a). *Einschätzung der Bindungssicherheit in der Kita (EiBiS)*. (Wissenschaftlicher Abschlussbericht). FEL Verlag.

Fröhlich-Gildhoff, K., & Hohagen, J. (2020b). *Hintergünde und Erläuterungen zum Verfahren, Handreichung zur Einschätzung der bindungssicherheit in der kita (EIBIS)*. Baden-Württemberg Stiftung.

Geoffroy, M. C., Côté, S. M., Borge, A. I. H., Larouche, F., Séguin, J. R., & Rutter, M. (2007). Association between early non-maternal care and children's receptive language skills prior to school entry: The moderating role of socio-economic status. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *48*(5), 490–497. [CrossRef]

Gjersing, L., Caplehorn, J. R., & Clausen, T. (2010). Cross-cultural adaptation of research instruments: Language, setting, time and statistical considerations. *BMC Medical Research Methodology*, *10*(1), 13. [CrossRef]

Goodall, K., Trejnowska, A., & Darling, S. (2012). The relationship between dispositional mindfulness, attachment security and emotion regulation. *Personality and Individual Differences*, *52*(5), 622–626. [CrossRef]

Granot, D., & Mayseless, O. (2001). Attachment security and adjustment to school in middle childhood. *International Journal of Behavioral Development*, *25*(6), 530–541. [CrossRef]

Güvendeğer Doksat, N., & Demirci Çiftçi, A. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *25*(23783), 489–501. [CrossRef]

Hambleton, R. K., Merenda, P. F., & Spielberger, C. D. (Eds.) (2005). *Adapting educational and psychological tests for cross-cultural assessment*. Lawrence Erlbaum Associates.

Hofstede, G. (2001). *Culture consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations* (2. baskı). Sage Publications.

Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, *6*(1), 1–55. [CrossRef]

International Test Commission (2018). Guidelines for translating and adapting tests. *International Journal of Testing*, *18*(2), 101–134. [CrossRef]

Kağıtçıbaşı, Ç. (2012). *Benlik, aile ve insan gelişimi: Kültürel psikoloji* (3. baskı). Koç üniversitesi yayınları.

Kenny, D. A., Kaniskan, B., & McCoach, D. B. (2014). The performance of RMSEA in models with small degrees of freedom. *Sociological Methods and Research*, *44*(3), 486–507. [CrossRef]

Keskin, G., & Çam, O. (2009). Bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *23*(2), 145–158.

Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.

Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4. baskı). The Guilford Press.

Kodak, R. N., & Güzel, H. Ş. (2024) . Aggression among preschool children within the framework of temperament, attachment and parental attitudes. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *16*(1), 48–57. [CrossRef]

Koomen, H. M. Y., & Hoeksma, J. B. (2003). Regulation of emotional security by children after entry to special and regular kindergarten classes. *Psychological Reports*, *93*(3_suppl), 1319–1334. [CrossRef]

Kullik, A., & Petermann, F. (2012). Attachment to parents and peers as a risk factor for adolescent depressive disorders: The mediating role of emotion regulation . *Child Psychiatry & Human Development*, *44*(4), 537–548. [CrossRef]

Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, *33*(1), 159. [CrossRef]

MacCallum, R. C., Browne, M. W., & Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*, *1*(2), 130–149. [CrossRef]

Mesman, J., van IJzendoorn, M. H. and Sagi-Schwartz, A. (2016). Cross-cultural patterns of attachment: Universal and contextual dimensions. Içinde J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.) . *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (ss. 790–815). The Guilford Press. Retrieved from https://www.academia.edu/22399233/Cross_cultural_patterns_of_attachment_Universal_and_contextual_dimensions

Millî eğitim bakanlığı (2023). *Millî Eğitim Istatistikleri Örgün Eğitim*. Retrieved from https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/29151106_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2022_2023.pdf

Nacar, E. H., & Gökkaya, F. (2019). Bağlanma ve maternal bağlanma konusunda bir derleme. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry and Psychology*, *1*(1), 50–56. [CrossRef]

Nyimbili, F., & Nyimbili, L. (2024). Types of purposive sampling techniques with their examples and application in qualitative research studies. *British Journal of Multidisciplinary and Advanced Studies*, *5*(1), 90–99. [CrossRef]

Ponitz, C. C., McClelland, M. M., Matthews, J. S., & Morrison, F. J. (2009). A structured observation of behavioral self-regulation and its contribution to kindergarten outcomes. *Developmental Psychology*, *45*(3), 605–619. [CrossRef]

Prior, V., & Glaser, D. (2006). *Understanding attachment and attachment disorders: Theory, evidence and practice*. Jessica Kingsley Publishers.

Roque, L., Veríssimo, M., Fernandes, M., & Rebelo, A. (2013). Emotion regulation and attachment: Relationships with children's secure base, during different situational and social contexts in naturalistic settings. *Infant Behavior and Development*, *36*(3), 298–306. [CrossRef]

Şahin, G. (2015). *Okul öncesi çocukların yürütücü işlevlerinin ve duygu düzenleme becerilerinin bağlanma örüntüleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi.

Seligman, M. E. (2019). Gerçek mutluluk (S. Kunt-Akbaş, çev.). HYB basın yayın. (2002).

Seven, S., & Güngör Aytar, F. A. (2010). Adaptation of the incomplete stories with doll family Scale to Turkish children. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *10*(1), 489–513.

Shaver, P. R., & Mikulincer, M. (2010). New directions in attachment theory and research. *Journal of Social and Personal Relationships*, *27*(2), 163–172. [CrossRef]

Shirvanian, N., & Michael, T. (2017). Implementation of attachment theory into early childhood settings. *International Education Journal: Comparative Perspectives*, *16*(2), 97–115.

Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E., & Şenol, S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, *8*(2), 88–99.

Strand, P. S., Vossen, J. J., & Savage, E. (2019). Culture and child attachment patterns: A behavioral systems synthesis. *Perspectives on Behavior Science*, *42*(4), 835–850. [CrossRef]

Sümer, N., Kahya, Y., Erel, S., & Alsancak-Akbulut, C. (2025). A screening measure for infant attachment: The Turkish adaptation of the Brief attachment Scale-16. *Infant Behavior and Development*, *80*, 102074. [CrossRef]

Sümer, N., Sayıl, M., Kazak Berument, S., Doğruyol, B., Günaydın, G., Harma, M., ... Selçuk, E. (2009). *Çocuğun gelişiminde bağlanma, ilgi-bakım ve aile dinamiklerinin etkisi*. Tamamlanmış proje, TÜBİTAK-105K102.

Teddlie, C., & Yu, F. (2007). Mixed Methods sampling. *Journal of Mixed Methods Research*, *1*(1), 77–100. [CrossRef]

Thompson, R. A. (2008). Early attachment and later development: Familiar questions, new answers. Içinde J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.). *Handbook of attachment* (2. Baskı, ss. 348–365). Guilford Press.

Tulpar, L. B., Aktan, Z. D., & Yardımcı, E. (2019). 4–6 Yaş aralığındaki çocukların bağlanma stillerinin ve duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, *1*(2), 57–73.

Tüzün, O., & Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, *19*(1), 24–39.

Uluç, S. (2005). *Okul öncesi çocuklarda benliğe ilişkin inançlar, kişilerarası şemalar ve bağlanma ilişkisinin temsilleri arasındaki ilişki: Ebeveynlerin kişilerarası şemalarının ve bağlanma modellerinin etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi.

Verschueren, K., & Koomen, H. M. Y. (2012). Teacher–child relationships from an attachment perspective. *Attachment and Human Development*, *14*(3), 205–211. [CrossRef]

Waters, E. (1995). The Attachment Q-set (Version 3.0). Içinde. I. Bretherton & E. Waters (Eds.), *Growing points of attachment theory and research* (pp. 234–246). Monographs of the Society for Research in Child Development.

Wissink, I. B., Colonnesi, C., Stams, G. J. J. M., Hoeve, M., Asscher, J. J., Noom, M. J., Polderman, N., & Kellaert-Knol, M. G. (2015). Validity and reliability of the Attachment Insecurity Screening Inventory (AISI) 2–5 years. *Child Indicators Research*, *9*(2), 533–550. [CrossRef]

Yıldızhan, E. (2017). Bağlanma teorisi ve bağlanma bozukluklarına genel bir bakış. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, *22*(1), 66–66. [CrossRef]

Yörükân, T. (2020). *Bağlanma ve sonraki yaşlarda görülen etkileri*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.